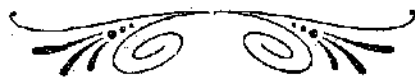

ΔΙΒΥΟΥΝΤΗΣ Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΘΕΣΠΙΣ.—Τὸ «Θέατρον Τέχνης» καὶ ἡ Κρατικὴ ἐπιχορήγησις.
ΝΙΚ. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ.—Τὸ Ἑλληνικὸν Θέατρον πρὸ 30ετίας.
Ο ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ.—Ἐμπόρευμα ἀνεκμετάλλετον.
Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ.—Τί καὶ πῶς παίζουν τὰ θεατρὰ μας. —
Ἄρραβωνιάσματα ...
ΟΝΕΙΡΟΣ.—Συνέντευξις μὲ τὸν συγγραφεὰ.
ΜΑΡΙΑ ΕΔΕΛΣΤΑ-ΓΝ.—Μία Ἑλλ. παράστασις πρὸ 2330ετῶν.
ΡΑΜΠΙΝΤΡΑΝΘ ΤΑΓΚΟΡ.—Ὁ Βασιλεὺς τῆς Σκοτεινῆς
Κάμαρας. κλπ.

9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1925
ΤΕΥΧΟΣ 9ον
ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ ΔΡΧ. 3

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΣ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 41 — ΑΘΗΝΑΙ

ARTSTIQUE

ΤΑ ΕΚΛΕΚΤΟΤΕΡΑ ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ — Η ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΣΤΕΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η. Ι. ΓΑΛΑΤΕΡΟΣ

ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 81

ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΥΣΥΝΕΙΑΗΤΟΣ — ΤΙΜΑΙ ΛΟΓΙΚΑΙ — ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΕΛΕΙΑ

ΚΡΙΝΟΣ

Τὸ διαλεχτὸ Κρητικὸ σαποῦνι

Γιὰ κάθε σπῆτι

Γιὰ κάθε χρῆσι

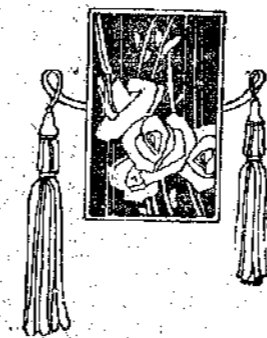
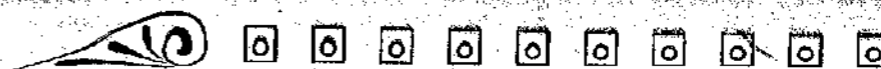
Ἀρωματικὰ—Λευκὰ—Πράσινα

Πρατήριον: Παραπλεύρως Κοτοπούλης

Ο ΛΟΥΪΖΙΔΗΣ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 10 — ΣΤΟΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ο ΚΑΛΙΤΕΡΟΣ ΡΑΠΤΗΣ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΚΑΙ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

— ΕΤΟΣ Β' ΑΡΙΘ. 9 — ΑΘΗΝΑΙ ΟΔΟΣ ΝΙΚΙΟΥ ΑΡΙΘ. 6 —

9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1925

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ
ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ & ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ Θ. ΧΡΗΣΤΟΦΟΡΙΔΗΣ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΥΛΗΣ Κ. ΡΩΤΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	Ἐτησία	Δραχμαὶ 100	Τιμὴ ἐκάστου φύλλου διὰ τὰς Ἀθή-
	Ἑξάμηνος	55	νας καὶ Πειραιῶ Δραχμαὶ 3
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	Ἐτησία	Γ. Δ. 50	Διὰ τὰς ἐπαρχίας 4
	Ἑξάμηνος	25	Διὰ τὸ Ἐξωτερικόν Γ. Δ. 1

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΑ ἢ ΜΗ ΔΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΝΙΚΙΟΥ 6

Τὰ «Παρασκήνια» οὐδεμίαν ἀπολύτως ἔχουν σχέσηιν μετὴν ἑφημερίδα «Ἑλληνικὸν Θέατρον» τοῦ Σωματείου Ἡθοποιῶν.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΕΧΝΗΣ & Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΙΣ

Ἐγράφη εἰς τὰς ἑφημερίδας ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶχεν ὑπὸ σκέψιν νὰ ψηφίσῃ κρατικὴν ἐπιχορήγησιν εἰς τὸ Θέατρον Τέχνης. Τὸ κοινὸν τοῦτο δὲ ἐξήγετο ἀπὸ τὰ πλεονάσματα τοῦ προϋπολογισμοῦ ἢ θὰ ἐξυρρίσκειτο διὰ προσθέτου φορολογίας τῶν εἰσιτηρίων τῶν ἄλλων θεάτρων.

Διαμαρτυρία ἠκούσθησαν ἔνθεν καεῖθεν διὰ τὴν σκέψιν ταύτην. Τινὰς τῶν διαμαρτυρομένων ἐπιγεν ἡ ἀγανάκτησις. Καὶ διατι παρακαλῶ, ἔλεγον νὰ δοθῇ ἐπιχορήγησις εἰδικῶς εἰς τὸ Θέατρον Τέχνης; Διὰ τὸν τίτλον του; Ἄλλ' αὐτὸς δὲν σημαίνει τίποτε. Εἶναι ὑπερβολικὸς ὄπω; κάθε ρεκλάμα. Μήπως δὲν βλέπομεν καθημερινῶς «Καλλιτεχνικὸν Ραφεῖον, Κουρσεῖον, Ζαχαροπλαστεῖον κ.λ.π.», χωρὶς νὰ δώσωμεν ἰδιαιτέραν σημασίαν, οὔτε ἐπιχορήγησιν εἰς τοὺς τίτλους τούτους; Ἡ μήπως ἐπειδὴ τὸ θέατρον τοῦτο εἶναι ξύλινον, με ξύλινον θιάσον ἔχει περισσότεραν ἀνάγκην ἐπιχορηγήσεως ἀπὸ τ' ἄλλα πρὸς ἔχονθ' ἰδίως με σάρκα καὶ ὀστά; Ἡ ἐπειδὴ ἐπιβ. τὸ «Ἐξὴ πρόσωπα ζητοῦν συγγραφεῖα;» Μήπως δὲν εἶναι εἰς θέσιν ἄλλος θιάσος; νὰ παίξῃ «Δώδεκα πρόσωπα ζητοῦν συγγραφεῖα;»

Ἄτὰ καὶ ἄλλα ἐν τῇ ἀγανακτικῇ των ἐξοστόμωσιν οἱ διαμαρτυρούμενοι.

Δὲν ἔχουν ὅμως δίκαιον. Ἡ κρατικὴ ἐπιχορήγησις εἰς τὰ θεάτρα εἶναι μέτρον δίκαιον. Διότι τὸ κράτος εἰσπράττει ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ θεάτρα. Ἀποῦ δὲ ἐσχάτως ὁ προϋπολογισμὸς παρουσιάζει περισσεύματα, ἢ διάθεσις μέρους

τούτων πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ Θεάτρου εἶναι ἐπιβεβλημένη. Ἡ ἐκλογή τοῦ «Θεάτρου Τέχνης» δὲν εἶναι ἀστοχος. Θὰ ἦτο ἀστοκον νὰ ὑποστηρίξῃ ἡ Κυβέρνησις τὰ θεάτρα πρὸς κατὰθῶνον νὰ στηρίζονται μόνον τῶν. Τὸ «Θέατρον Τέχνης» ἔχει ἀνάγκην ἀμέσου ὑποστηρίξεως, ἄλλως κινδυνεύει νὰ παύσῃ νὰ ὑφίσταται καὶ θὰ ἔχομεν ἐν θεάτρον ὀλιγώτερον εἰς τὰς Ἀθήνας. Τοῦτο δὲν συμφέρει δι' ἔθνη; λόγους. Μὲ τί θὰ καμαρώνομεν πλέον συγκρινόμενοι με τοὺς βορσεῖους γείτονάς μας; ἂν δὲν ἔχομεν νὰ ἐπιδείξωμεν τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν θεάτρων καὶ τῶν αὐτοκινήτων τῆς πρωτεύουσῃ; μας;

Ἡ σπουδαιότης καὶ σημασία τοῦ ζητήματος τῆς ὑποστηρίξεως τῶν θεάτρων ὑπὸ τοῦ κράτους εἶναι φανερά. Θὰ ἐτολμούσαμεν μάλιστα νὰ ὑποβάλλωμεν εἰς τὴν εὐδιάθετον Κυβέρνησιν τὸ ἐξῆς σχέδιον νόμου:

Ἄρθρον 1ον.—«Τὰ πλεονίσματα τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους διατίθενται ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῶν ἑλληνικῶν θεάτρων καὶ ἑλληνικῶν θιάσων, ὁσάκις ἢ ὑπαρξῆς αὐτῶν κινδυνεύει.»

Ἄρθρον 2ον.—Ἐὰν εἶα τὰ ὑπάρχοντα θεάτρα εὐδοκίμων καὶ ὑπάρχουν ἀκόμη πλεονάσματα, ταῦτα διατίθενται πρὸς ἰδρυσιν νέων θεάτρων καὶ νέων θιάσων.

Ἄρθρον 3ον καὶ τελευταῖον.—Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν δένεθρῖσκονται πλέον ἄλλοι ἠθοποιοὶ καὶ θιασάρχαι ὁσάκις ἰδρυθῇ θεάτρον ὑποστηριζόμενον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ὑπάρχουσι δὲ ἀ-

κόμη πλεονάσματα εις τὸ δημόσιον ταμείον, ταῦτα διατίθενται τότε ἐξ ὀλοκλήρου εις τὸ «Θέατρον Τέχνης».

Τοιοῦτοτρόπως τὸ «Θέατρον Τέχνης, ἐκτὸς τῆς καθαρῶς καλλιτεχνικῆς του ἀποστολῆς θὰ

εἶναι συγχρόνως καὶ ἡ ἀσφαλιστικὴ δικλείς, δι' ἧς θέλει ἀποφειχθῆ εἰς τὸ μέλλον ὁ ἐκ τῶν πλεονασμάτων τοῦ δημοσίου ταμείου κίνδυνος.

ΘΕΣΠΙΣ

* ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ * ΠΡΟ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑΕΤΙΑΣ

Ἐπ'εὐκαιρία τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς τριακονταετηρίδος τοῦ κ. Ξενοπούλου, ὁ κ. Ν. Λάσκαρης εἶπε τὰ ἔξης ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου Κυβέλης, χαίρειν τὸν ἑορτάζοντα ἐκ μέρους τῆς ὀκνηρίας τῶν ἑλλήνων θεατρικῶν συγγραφέων.

Ἐπῆρξεν ἐποχὴ, καὶ οὐχὶ πολὺ ἀπομακρυσμένη, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ δῆθεν ἑλληνικὴ σκηνὴ ἐτροφοδοτεῖτο ἀνελλιπῶς ἀπὸ σωρείαν νόθων καὶ ἐκθέτων τέκνων τοῦ Γαλλικοῦ Παρανασοῦ, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ κ. Ταβουλάρη, ἀπὸ ἀπειραρίθμων συμμορίας ληστῶν, δηλητηριαστῶν, στραγγαλιστῶν, ἐκβιαστῶν καὶ ὄλων τῶν διεθνῶν κακοποιῶν στοιχείων εἰς —ιστῶν, με ἀρχηγούς οἵτινες ἄλλοτε μὲν ἐκαλοῦντο «Βασιλεῖς τῆς Παληομονέδας» ἄλλοτε δὲ «πρόεδροι τῆς ἑταιρείας τοῦ Φάντε κούπα.»

Ἔστιν ὅτε, τὰς περιπετειώδεις καὶ πλήρεις ἀπροόπτων σκηνῶν, κατὰ τὰ τότε καλλιλογικὰ προγράμματα ἐπιχειρήσεις ὄλων τῶν ἀνωτέρω ἀξιοτίμων κυρίων, διέκοπτον διὰ μίαν ἢ δύο τὸ πολὺ ἑσπέρας ἀφ' ἑνὸς μὲν οἱ μονότονοι καὶ ἀκατάληπτοι διὰ τοὺς πολλοὺς λαμβοὶ τοῦ Γερσῆ καὶ τοῦ Μαργαρίτη, ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ μονοκόμματοι καὶ ὡς κανονικὰ βήματα γερμανῶν στρατιωτῶν ἠχοῦντες δεκαπεντασύλλαβοι τοῦ Ἀντωνιάδου ἢ ἄλλου τινος. Ἀλλὰ καὶ οἱ λαμβοὶ τῶν μὲν, καὶ δεκαπεντασύλλαβοι τῶν δέ, μεθ' ὅλην τὴν ὑπεράγαν στομφώδη ἀπαγγελίαν τῶν διαγωνιζομένων πρὸς τὸ ξελαρυγγίζεσθαι ἠθοποιῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀπὸ προσδοκομένων ὑπὸ τῶν συγγραφέων ἀποτελεσμάτων ἐπὶ τοῦ ἀραίου τὰς ἑσπέρας ἐκείνας ἀκροτηρίου των, ἐπέφερον ἀντίθετα ὅλος τοιαῦτα, ὡς εἴαν οἱ ἄφρογοι κατὰ πάντα ἐκείνοι στίχοι νὰ ἀντεπροσώπευον ἰσασίθμον δόσεις δραστηκῶν ὑπνωτικῶν. Ὁ προκαλούμενος ἐκ τούτου ὕπνος τῶν ἀκροατῶν, ἦτο εὐεργετικώτατος, διότι οὕτως ἐσυνέχισον ἐν ὄνειρῳ τὴν προσορηνῶς διακοπεῖσαν ἀπόλαυσιν ἐκ τῆς ἀτελευτήτου ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς παρελάσεως ὄλων νῶν κακοποιῶν στοιχείων καὶ τῶν δύο ἡμισφαιρίων!

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὗρε τὴν ἑλληνικὴν σκηνὴν ὅταν τὸ πρῶτον ἐνεφανίσθη ἐπ' αὐτῆς ὁ Γρηγόριος Ξενοπούλος. Ὅταν δὲ οἱ ὀλίγοι «ἄρασταί» αὐτῆς, ὡς ὀνομάζοντο τότε οἱ θαμῶνες τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου, ἔμαθαν θὰ ὁ πρωτόβγαλτος συγγραφεὺς ἐμελλε νὰ παρουσιασθῆ οὐχὶ ἐπιβαίνων ψωραλέου Πηγᾶσου, φέρων ἑκατέρωθεν αὐτοῦ δισάκκια πλήρη σπονδαίων καὶ ἀναπαίστων, ὅτι ὡς ὑπόθεσιν τοῦ μέλλοντος νὰ διδαχθῆ ἔργου του δὲν ἔλαβεν

οὐδεμίαν σελίδα ἐκ τῆς Βυζαντινῆς ἢ τῆς ἄλλης νεωτέρας ἱστορίας, ὅτι οἱ ἥρωες του θὰ ἐπαρουσιάζοντο ἀνευ φουστανέλλας καὶ τσαρουχιῶν, ὅτι θὰ ὠμίλου ὡς πραγματικοὶ ἄνθρωποι ἀνευ τροχαίων καὶ πενθημερῶν, ὅτι τέλος τὸ ἔργον του ἦτο ἓνα κομμάτι παρμένο ἀπὸ τὴν ζωὴν μας ἐκίνησαν μὲ οἶκτον τὴν κεφαλὴν των καὶ προσεξώφλησαν τὴν ἀποτυχίαν τοῦ τολμηροῦ ἀλλὰ καὶ αὐθάδους, ὡς ἔλεγαν, νεανίου.

Ὅπως δὲ ἀρθροὶ ἔπεισαν εἰς τὸ «Ἀθήναιο» κατὰ τὸν Αὐγουστον τοῦ 1895 διὰ νὰ παραστοῦν εἰς τὸ ἀσφαλῶς ἀναμενόμενον μαξιλάρισμα τοῦ «Ψυχοπατέρα» του. Αἱ προσδοκίαι τῶν ἐν τούτοις διεφύσθησαν. Τὰ μαξιλάρια ἔμειναν εἰς τὴν θέσιν των. Ὅχι ὅμως καὶ τὰ πράγματα τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου, διότι ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἐκείνης ἦτις ἔμεινεν ἱστορικὴ, τὸ ἑλληνικὸν θεατρον ἤλλαξε καθ' ὀλοκληρίαν μορφήν, εὗρε τὸν δρόμον του, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀνθρωπὸν μου. Καὶ ἐν αὐτῷ δὲν τὸ ὠμολόγησαν ὄλοι τότε — καὶ εἶχον τοὺς λόγους των — σήμερον, ἀνασκοποῦντες ἡμεῖς ψυχραιμότερα τὸ παρελθόν, καὶ θέτοντες κατὰ μέρος τὴν ἐπαγγελματικὴν ἀνιζηλίαν ἦτις τοσαῦτα ἐπέφερον εἰς τὸ θεατρον μας κακῶς δὲν διστάζομεν νὰ τὸ ὀμολογήσομεν ἀπειρηφράστως καὶ ἀνευ ἐπιφυλάξεων. Ὁ Ξενοπούλος εἶναι ὁ ἀναμορφωτῆς τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου.

Αἱ ὅσους δὲ πιθανὸν νὰ νομίσουν, ὅτι ἡ κρίσις μου αὕτη εἶναι ἐπικαιρὸν κομπλιμέντο πρὸς ἐρτάζοντα συνάδελφον, σπεύδω νὰ βεβαιώσω, ὅτι αὕτη χρονολογεῖται ἀπὸ μικροῦ, οὐδέποτε ἀλλοιωθεῖσα, οὐδὲ κατὰ τὰς δευτέρας στιγμὰς τῶν προσωπικῶν μας ἀντεγκλήσεων εἰς ἃς πιδαριωθῶς ὄλωσ καὶ ἀνοήτως — διατὶ νὰ μὴ τὸ ὀμολογήσομεν; — περιπέσαμεν ἀμφοτέρω, ὅτε ἑορτάζων συγγραφεὺς καὶ ἐγώ. Ὁ Ξενοπούλος λοιπὸν εἶναι ὁ ἀναμορφωτῆς τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς. Μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐδόθη ὁ «Ψυχοπατέρας» του, τὸ ἑλληνικὸν θεατρον οὐδὲ ἰδέαν κἄν εἶχε τοῦ τί ἦτο σύγχρονον ρεαλιστικὸν ἔργον. (1) Καίτοι δέ, λό-

(1) Πολὺ πρὸ τοῦ Ξενοπούλου ἔγραψαν ὁ μὲν Μάτσης τῷ 1829 τὸν «Βασιλικόν» ὅστις καίτοι χαρακτηρίζεται ὡς δράμα, εἶναι οὐχ ἦτρον, κατὰ τὴν ὀμολογίαν τοῦ ἰδίου συγγραφέως, «ἱστορικὴ μῦθιστοριογραφία δραματικῶς παρουσιάζουμένη ἢ κωμῶδια», ὁ δὲ Δ. Κορομηλάς, εἰς ὃν πολλὰ ὀμολογουμένως ὀφείλει τὸ Νεοελληνικὸν θεατρον, τὸν «Ἐρωτα ἀντέρωτα» τῷ 1814, τὴν «Ἐρωτος θυσίαν» τῷ 1815 τὴν «Ἀκτῖνα ἐν σκότει» τῷ 1877 καὶ ἄλλα τινα, πλὴν

γὰρ τῆς καταστάσεως εἰς ἣν εὗρισκετο τότε ὡς ἐλέχθη, ἡ ἑλληνικὴ σκηνή, τὸ ἔργον τοῦ Ξενοπούλου, τὸ τόσον διὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ νεωτεριστικόν, ὡς νὰ θεωρηθῆ ἀπὸ τοὺς προχειρογράφους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κριτικῶς ὡς μίμησις τοῦ Ἰψεν (!) μόλις καὶ μετὰ βίας τρεῖς ἐπαίχθη ἀπὸ σκηνῆς, ἔσχεν οὐχ ἦτρον σημαντικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου, καθόσον μετ' αὐτὸ μόνον ἀπετόλμησαν ἄλλοι συγγραφεῖς νὰ παρουσιάσουν ἀπὸ σκηνῆς τὴν γύρω μας ζωὴν (Μετὰ τὸν «Ψυχοπατέρα» ἔγραψεν ὁ Καμπύσης τὰ δύο τρία εὐπρόσωπα ἔργα του. Ὁ Νιρβάνας τὸ ἴδιο. Τὸ ἴδιο καὶ οἱ ἄλλοι οἱ μετὰ τὸν Ξενοπούλου σύγχρονοι συγγραφεῖς.

Τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον πρῶτος ἠνοιξεν ὁ Ξενοπούλος, ἠκολούθησαν καὶ οἱ λοιποὶ. Ἀλλὰ νὰ τὸν ἐπέρασεν τάχα εἰς τὸν δρόμον αὐτὸν τὸν Ξενοπούλου; Δὲν τὸ πιστεύω. Ἄνοιξε μὲν αὐτὸς τὸν δρόμον, ἀλλὰ καὶ ἐτάβηξεν ἐμπρός, πολὺ ἐμπρός. Εἶχε πίντοτε ἓνα σκοπὸν ἓνα τέμμα, καὶ πρὸς αὐτὰ ἐβάδις μὲ στερεὸν τὸ βῆμα, παραμερίζων ἠρέμα τὰ παρεμβάλλόμενα ἀπὸ τοῦ καλοθελήτα; του ἐμποδία καὶ οὐδόπως προσέχων εἰς ὅσα ἐφύλαρουν γύρω του οἱ κουρασμένοι εἰς τὸν δρόμον ποὺ τοὺς ἀνοιξε.

Μ' αὐτὰ δὲν θέλω νὰ εἰπῶ, ὅτι ὁ Ξενοπούλος δὲν εἶχε καὶ τοὺς συνοδοιπόρους του. Ὅχι. Ἰσως μάλιστα εἰς κάποιαν κάμπην τοῦ δρόμου τούτου, ἕνας ἢ δύο ἀπ' αὐτοῦ; νὰ τὸν ἐπέρασεν κάποτε. Ἄλ' ὁ καλὸς δρομεὺς δὲν ἀπεθαροῦνθη. Γνωρίζων καλλίτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους τὸν δρόμον καὶ ἔχων πεπείθησιν εἰς τὴν προπόνησιν αὐτοῦ, ἐγένετο μεθοδικῶς τὰς δυνάμεις του μὲ μίαν μαστορίαν ἐντελῶς ἰδιαίχουσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἀκόπως πάλιν ἐκέρθησε τ' ἀπολεσθέντα βήματα καὶ σήμερον πῖτε συμβιδίζει καὶ πότε προηγείται αὐτῶν. Πάντοτε ὁμοῦ μὲν ὁ μαίτη.

Μετὰ τὸν «Ψυχοπατέρα» ὁ Ξενοπούλος ἔδωσε τὸν «Τρίτον» καὶ ἐν τῷ μεταξῷ, διὰ νὰ δοκιμάσῃ καὶ πῶς ἰδέαν εἶχον οἱ «διδάσκαλοι» διὰ τὴν φάσιν εἰς ἣν εἰσῆλθε τὸ νεοελληνικὸν θεατρον, ἔστειλεν εἰς τὸν Λασσίνειον Διαγωνισμὸν ἓνα ἔργον του, τὸν «Μακαρίτην Μαύσωλον» τὸ ὁποῖον, ἐννοεῖται, ἀπερρίφθη μετ' ἐπαίνων διὰ τὸ μὴ ἔχειν λάμβου; οὐδὲ τὰ ἄλλα στολίδια τῆς μουμιώσης νεοελληνικῆς τραγωδίας. Ὑπερήφηνος διὰ τὴν... ἐπιτυχίαν του αὐτῆν, ἔδωσε μετὰ τινα χρόνον τὸ «Μυστικὸν τῆς Κονιέσσας Βαλέραινας» τρίπρακτον ζακυνθινὸν ἔργον. Εἰς τὸ κοινὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἑναυλοὶ ἀκόμη οἱ κρότοι τῶν τσοκάρων τῆς Κυρὰ - Φροσᾶρ καὶ οἱ παρῖνοι φθόγγοι τῶν Στριγγαρίδων, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρόσφατοι αἱ ἀναμνήσεις τῶν κατορθωμάτων τοῦ Ζῆλ Σελᾶρ καὶ τῆς ἄλ-

πάντα ταῦτα, ἀλλὰ δοκίμια πρωτοπείρου τότε συγγραφέως, δὲν ἔσχον οὐδεμίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ νεωτέρου ρεαλιστικοῦ δράματος, τοῦ Κορομηλά εὐζακμησαντος καὶ διακριθέντος κατόπιν εἰς ἄλλο εἶδος τοῦ δράματος.

λης σείρας τῶν ἠρώων τοῦ Ὀδύτη Τσάπελ, ὡς ἠγόνισαν καθ' ὀλοκληρίαν αἱ ἥρεμοι καὶ ρεαλιστικαὶ σκηναὶ τῆς Ζακυνθίας Κονιέσσας καὶ τὸ ἔργον «δὲν ἐστάθη» ἐπὶ σκηνῆς. Καὶ ὅμως, ἂν προσέξῃ τις περισσότερον εἰς τὸ ἔργον αὐτό, ἴσως θὰ τὸ εὗρισκεν, ἂν μὴ τὸ καλλίτερον, πάντως ἓνα ἀπ' τὰ καλλίτερα ἔργα τοῦ Ξενοπούλου. Αὕτη ἄλλως τε, ἦτο καὶ ἀπὸ τότε ἡ γνώμη τῶν «ὀλίγων» διὰ τοὺς ὁποίους καὶ ἐφρόντιζε περισσότερον ἡ συγγραφεὺς θεωρῶν ὑποχρέωσιν του νὰ ἀρέσκη, ὡς ἔλεγεν καὶ ἡ Σοφὸκλεις Ἀντιγόνη, εἰς ἐκείνους εἰς οὗ; πρὸ πάντων ὀφείλει νὰ ἀρέσκη. («Ἄλλ' οἶδ' ἀρέσκουσ' οἷς μάλιστα' ἀδελφὸν με χρῆ»)

Καὶ ἡ ἐπιμονὴ μόνη τοῦ συγγραφέως νὰ θέλῃ ν' ἀρέσκη εἰς τοὺς ὀλίγους, τῆ γενναία συνδρομῆ ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς κ. Κυβέλης Θεοδορίδου, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς κ. Μαρίκας Κοτοπούλη, συνεπίρησε μετ' ὀλίγον καὶ τοὺς πολλοὺς καὶ οὕτως εἶδομεν κατὰ μὲν τὸ 1908 μὲ τὴν «Φωτεινὴν Σάντρα», κατὰ δὲ τὸ 1909 μὲ τὴν «Στέλλαν Βιολάντη» νὰ ξετραλαθοῦν κυριολεκτικῶς καὶ οἱ πολλοὶ καὶ οἱ ὀλίγοι καὶ νὰ λησμονήσουν ἐπὶ μακρὰν σειράν ἡμερῶν ὄλους τοὺς πρὶγκηπας τοῦ λαϊκοῦ γαλλικοῦ δράματος, οἵτινες τῆ ἀνοχῆ τοῦ ἀμορφώτου κοινῷ εἶχον ἐνθρονισθεῖ ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς.

Τὰ τρία αὐτὰ ἔργα τοῦ Ξενοπούλου ἀποτελοῦν σταθμὸν διὰ τὸ ἑλληνικὸν θεατρον, ἡ ἱστορία τοῦ θεάτρου, ἡ ἀμερόληπτος ἱστορία, θὰ ἔχη πολλὰ νὰ εἰπῇ δι' αὐτὰ καὶ ἴσως ἴσως περισσότερα διὰ τὰς συνειπίαι τὰς ὁποίας εἶχαν καθόσον αἱ δι' αὐτῶν ἐπιτυχίαι τοῦ εὐτυχῶς συγγραφέως ἐθεωρήθησαν ὑπὸ μερικῶν ὡς παρῖνομο; καταπάτησις τῶν οἰκοπέδων των καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν μετὰ τινας μῆνας ἔδωσαν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου «Βαριετὲ» τὴν «Ραχὴλ» του, πάντες οἱ κριτικοί, ἀπὸ κοινῷ συμφέροντος ὀρμώμενοι, ἐπέπεσαν λάβροι κατὰ τῆς δυστυχῆς κόρης τοῦ Ζακυνθίου Σαμουὴλ Χάρη-Τεδέσκου καὶ τὴν κατεκρεοῦργησαν! Μ' ὄλα ταῦτα, ἡ συμπαθὴς Ἑβραιοπούλα, χάρις εἰς τὴν ἰσχυρὰν αὐτῆς κρᾶσιν ἐσώθη καὶ ὑπερηράνω; φέρουσα τοὺς ἐπιδέσμοις αὐτῆς καὶ φεύγουσα τὸν φλυαϊκὸν διαγωγμόν, κατέφυγεν εἰς τὰ θεάτρα τῆς Σμύρνης καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅπου ἀνέκτησε τὴν ὑγείαν της, χάρις εἰς τὰς ἐπιμόνους καὶ συνεχεῖς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας περιποιήσεις ἃς τῆ ἐπέδωκεν οἱ ἐκεῖ ὀμογενεῖς τῶν ὁποίων φεῖ! τὰ οἰκόπεδα οὐχὶ πλέον ὁ κ. Ξενοπούλος, ἀλλὰ μετὰ τινα ἔτη καταπάτησαν οἱ ἀσπονδοὶ φίλοι μας, οἱ Τούρκοι!

Ἄν τώρα, ἐρωτήσῃ κανεὶς ἐξ ὁμῶν, τί πρᾶγμα εἶναι τὸ ἔργον αὐτὸ τὸ ὁποῖον μὲ τόσην λύσσαν καταδίωξαν οἱ Τούρκοι τῶν Ἀθηνῶν, θὰ ἀπήντων ἀδιστακτῶς, ὅτι εἶναι τὸ πιδ ἀληθινὸ, τὸ πιδ δυνατό, τὸ πιδ θεατρικὸν ἔργον τοῦ Ξενοπούλου.

Αὐτὸς ἦταν ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἐκτυπῆθη περισσότερον τῶν ἄλλων ἔργων του. Ὅπως δὴποτε, καίτοι ὁ συγγραφεὺς μας ἐπεβλήθη ἔκτοτε ὀριστικῶς πλέον ὡς πρῶτης γραμμῆς

τοιούτος, δ συστηματικὸς καὶ ἀχαρκτηριστος πόλεμος, τὸν ὁποῖον προεκάλεσαν αἱ ἀλλεπάλληλοι ἐπιτυχίαι του, τὸν ἀνέβαλον, ὡς μὴ ὄφειλεν, εἰς ἀνησυχίας καὶ ὅταν μετὰ τινα χρόνον εἶχεν ἔτοιμα πρὸς παραστάσιν δύο του, ἄλλα ἔργα, τὴν τρίπρακτον κωμῶδιαν του «Ὁ Πειρασμὸς» καὶ τὴν μονόπρακτον τραγωδίαν του «Ψυχασάββατο», ἐπίστευεν ὅτι ἀσφαλῶς ἓνα ἀπὸ τὰ δύο θὰ ἐμαξιλάρωνετο, τῇ εὐγενεῖ ἐπεμβάσει τῶν φίλων του κριτικῶν. Τὸ ἐπίστευε, εἶπα, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν τὸν ἐτρόμαξε. Ἐπει τοῦλάχιστον μοῦ ἔλεγε τότε, προσθέτων ὅτι: «ὅποιος θέλει νὰ ἐργασθῆ, ὅλα τὰ περιμένει καὶ τὰ ἀψηφᾷ. Ἄν γιὰ νὰ τραβήξῃ μπροστὰ πρέπει νὰ περάσω καὶ ἀπὸ ἓνα μαξιλάρωμα, θὰ τὸ περάσω μὲ καλὴ καρδιά καὶ μὲ ὑψωμένο μέτωπο.»

Καὶ τὰ μὲν δύο του ἔργα δὲν ἐμαξιλάρωθησαν, διότι ὁ ἀμερόληπτος κόσμος τὰ εὔρε πολὺ ἔμμορφα, ἰδίως τὸν «Πειρασμὸν», οἱ κριτικοὶ ὁμῶς ἐλύσσαξαν καὶ πάλιν. Εἷς μάλιστα διευθυντὴς περιοδικοῦ, εἰς ὃ συνειργάζετο καὶ ὁ Ξενοπούλος, εὔρε τὸν «Πειρασμὸν» «κολοκυθένιον»! Ὁ κολοκυθένιος ὁμῶς αὐτὸς πειρασμὸς ἔμεινε εἰς τὸ δραματολόγιον καὶ μετὰ παρέλευσιν δέκα καὶ πέντε ὅλων ἔτων ἀπὸ τῆς πρώτης του ἐπιτυχίας, ἐπαίχθη καὶ πρὸ ὀλίγου ἀκόμη κατ' ἐπανάληψιν.

Ὁ Ξενοπούλος ἐν τούτοις δὲν φαίνεται νὰ μοῦ ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν — ὅπως τὴν λέγω ἐγὼ ἐδῶ καὶ θὰ τὸν ψάλλω λιγάκι — ὅταν μοῦ ἔλεγε, ὅτι «ὅλα τὰ περιμένει καὶ τὰ ἀψηφᾷ». Μετὰ τὴν τελευταίαν ἐπίθεσιν ποῦ τοῦ ἔκαμαν, ἐδειλίασε καὶ πότε ἔδιδε τὰ ἔργα του ὡς δῆθεν μεταφράσεις ξένων ἔργων, πότε ὠρλιζετο ὅτι δὲν θὰ ξαναγράψῃ πιά καὶ πότε κατέφωγεν εἰς ἄλλα παιδαριώδη καμώματα, τὰ ὁποῖα προεκάλεον τὰ σκώμματα ἐχθρῶν του καὶ φίλων. Εὐτυχῶς ἡ ἀσθένεια αὐτῆ ἦτο παροδικὴ καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἐπιορκήσας εὐτυχῶς διὰ τὴν ἑλληνικὴν σκηρῆν, ξανάγραψεν ὡς Ξενοπούλος πλέον καὶ ἐσυνέχισε τὸ ὠραῖον ἔργον του διὰ τὸ ὁποῖον καὶ εὐλοκρινῶς ἐορτάζομεν σήμερον ὅλοι μας.

Λυποῦμαι, ὅτι δὲν δύναμαι τὴν στιγμὴν αὐτὴν νὰ ἐπεκταθῶ περισσύτερον ἐπὶ ἐνὸς τόσο σημαντικοῦ ἔργου. Ἡ ἀποστολὴ μου εἶναι ἀπλῶς νὰ χαιρετήσω ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρείας τῶν Ἑλλήνων Θεατρικῶν Συγγραφέων ἓνα συνάδελφον, ὅστις ἐποδηγέτησεν ὅλους μας γενικῶς καὶ εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ εἶδη τῆς θεατρικῆς τέχνης. Ἐκπληρῶν τὴν ἀποστολήν μου, χαιρετίζω ἐγκαρδίως τὸν Ξενοπούλον καὶ εὐχόμεαι δλοψύχως νὰ τοῦ ἔλθῃ καὶ πάλιν. Ἡ λόξα νὰ δοκιμῆ ὅτι δὲν θὰ ἐορτάσῃ ἄλλην τριακονταετηρίδα, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἀναγκασθῆ νὰ ἐπιορκήσῃ ἐκ νέου καὶ νὰ μᾶς δώσῃ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ξαναεορτάσωμεν ἄλλη μιὰ φορὰ!

ΝΙΚ. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

ΡΕΝΕ ΛΟΥΤΖΕΡ

Ὅλη ἡ Ἀθηναϊκὴ κοινωνία θὰ τὴν ἐνθυμεῖται τὴν πέρσις ἐπισκεφθεῖσαν διὰ πρώτην φορὰν τὰς Ἀθήνας χαριτωμένην πρωταγωνίστριαν τοῦ Γαλλικοῦ θιάσου Ραῦμον Λυὸν ὅστις εἶχεν δώσῃ δέκα παραστάσεις ἐν μεγί-

στη κοσμοσυρροῇ εἰς τὸ θέατρον Κυβέλης. Ἐφέτος θὰ μᾶς ἔλθῃ ἐπὶ κεφαλῆς θιάσου ἐξ ἀρίστων καλλιτεχνῶν τοῦ Γαλλ. θεάτρου τῆς με δραματολόγιον ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα τοῦ Γαλλικοῦ θεάτρου.

Ἡ ἑναρξίς τῶν δέκα παραστάσεων τῆς θὰ γίνῃ εἰς τὸ θέατρον «Διονύσια» εἰς τὰς 20 τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου.

ΜΙΑ ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Τὰ «Παρασκηνία» ὀφείλουσαν νὰ εἶνε ἐνήμερα τῆς θεατρικῆς κινήσεως τῶν ἐπαρχιῶν καθὼς καὶ τῶν μερῶν ἐκείνων τοῦ ἑξωτερικοῦ ὅπου ὑπάρχει ἑλληνισμὸς καὶ παρουσιάζει καλλιτεχνικὰς ἐκδηλώσεις ἀξίας προσοχῆς. Γι' αὐτὸ παρακαλοῦμε τοὺς ἀναγνώστας μας ὅπως σπεύδουν εἰς πᾶσαν παρουσιαζομένην εὐκαιρίαν καὶ μᾶς γράφουν ἔστω καὶ μὲ ὀλίγας γραμμὰς ὅτι νομίζουν ἐνδιαφέρον σχετικῶς μὴ παραλείποντες ἀκόμη καὶ φωτογραφίας.

ΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΟΥ

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑ ΑΝΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΟΝ

Δὲν ὑπάρχει γνωστὸς μου ποῦ νὰ μὴ μοῦ ζήτησε σὲ κάποια του περίστασι «τὴν ἰδέα μου»:

— Ἀγαπητέ μου, αὐτὸ καὶ αὐτὸ... δώσε μου καὶ σὺ τὴν ἰδέα σου.

Καὶ πάντοτε εἶχα ἔτοιμη τὴν ἰδέα μου καὶ τὴ χάριζα μὲ ἀφιλοκέρδειαν.

Γιὰ κάθε περίστασι, γιὰ κάθε πρᾶγμα καὶ γιὰ κάθε πρᾶξι ὑπάρχουν ἰδέες ποῦ διαφέρουν ποιά λίγο, ποιά περισσότερον, κατὰ τὸν ἄνθρωπο ποῦ τὴς ἔχει: Ἰδέες γόνιμες καὶ ἰδέες ἄγονες. Ἀποτελεσματικῆς καὶ μὴ. Καλῆς ἢ δευτερευούσης ποιότητος. Ἐξυπνῆς ἢ ἀνόητης. Σπουδαίης ἢ γελωτῆς. Φτωχῆς ἢ πλουσίης.

Μιὰ καλὴ ἰδέα σὲ μιὰ δουλειᾷ ὁποιαδήποτε εἶνε τὰ ἐννέα δέκατα τῆς ὅλης υποθέσεως.

Ὅταν ἀντελήφθῃ τὴν ἀξίαν τῶν ἰδεῶν, μιὰ ἰδέα ἑαφ'ἑαυτῆ κατέβηκε. Φωτεινὴ, πολυτελοῦς δηλαδὴ ποιότητος: Νὰ ἐμπορευθῶ ἰδέες. Γιατί ὄχι; Μήπως καὶ ὁ ἀέρας δὲν ἐγινε ἐμπόρευμα;

**

Ἰδοῦ: Ἐγκαθίσταται αἶφνης εἰς ἓνα γραφεῖον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου. (Ἄν εἶναι κοντὰ εἰς βιβλιοπωλεῖον θὰ εἶναι καλλίτερον).

Μιὰ ταμπέλλα εἰς τὴν ὁποίαν γράφει: «ΑΓΟΡΑΖΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΙΔΕΑΙ». Καὶ ἀπὸ κάτω μὲ μικρότερα γράμματα: «Ἰδέαι πάσης φύσεως. Διὰ κάθε χρῆσιν. Νεώταται, ἀποτελεσματικαί, ἡγγυημέναί».

Ἐχω ἓνα ράφι μὲ κανονικὰ χαρισματακία ὅπου εἰς φύλλα χαρτοῦ εἶναι τὸ ἐμπόρευμα. Κάθε χαρισματακί ἔχει τὴν τικέτταν του. Αἶφνης: «Ἰδέαι γαμήλιαι». «Ἰδέαι ἐμπορικαί». «Ἰδέαι ταξιδιῶν». «Ἰδέαι περὶ σπητιῶν». «Ἰδέαι περὶ λύσεως διαφορῶν». «Ἰδέαι διὰ συγγραφῆς» κλπ. κλπ.

Παρουσιάζεται ἓνας πελάτης.
— Καλημέρα σας!
— Ὅριστε, κύριε, καθήσως!
— Σᾶς παρακαλῶ... ἤθελα μιὰν ἰδέαν...
— Εἰς τὰς διατάγας σας!
— Πρόκειται περὶ σοβαρᾶς υποθέσεως γιὰ τὴν ὁποίαν χρειάζομαι μιὰν ἰδέαν κατάλληλον.

— Ὁ σᾶς δώσω ἰδέαν ἡγγυημένης σοβαρότητος, ἔχω μάλιστα μιὰν ἐσοδεῖαν πρόσφατον, ἐξαιρετικῆς ποιότητος, τῆς ὁποίας θὰ ἐκτιμήσῃτε τὴν ἀξίαν. Ἀλλὰ περὶ τίνος πρόκειται παρακαλῶ;

— Πρόκειται νὰ ἔλθῃ αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἐκ Πατρῶν ἢ πενθερά μου μὲ τὸν σκοπὸν νὰ προμηθευθῆ ἓνα παπαγάλον τὸν ὁποῖον τελευταίως ἔχει ἐπιθυμήσει πολὺ. Ἐγὼ θὰ σᾶς ἐπλήρωνα καλὰ ἂν μοῦ ἐδίδατε μιὰν ἰδέαν ὥστε νὰ μὴ μὲ ἰδῆ καθόλου καὶ συγχρόνως νὰ εἶμαι δικαιολογημένος. Ἀλλὰ ἐπιθυμῶ οὔτε ἀπὸ τὴν ἐργασία μου ν' ἀπουσιάσω οὔτε εἰς

κόπους καὶ ἄλλα ἔξοδα νὰ ὑποβληθῶ ἐκτὸς τῆς πληρωμῆς τῆς ἰδέας.

— Ἀμέσως, φίλτατε κύριε. Ὑποθέτω πὼς κατὶ θὰ ἔχω γιὰ σᾶς ἐδῶ.

Θὰ ἀνοίγω τὸ εὐρετήριο «Πεθερῆς» ἀλλὰ δὲν θὰ βρῶ τὴν κατάλληλον.

— Δυστυχῶς, ἀγαπητέ κύριε, δὲν ἔχω ἀκριβῶς ὅτι σᾶς χρειάζεται. Ἀλλ' ἂν ἔχετε τὴν καλωσύνην καὶ περάσετε τὸ ἀπόγευμα εἰς τὰς πέντε, θὰ σᾶς ἔχω μιὰν μοναδικὴν καὶ ἐπιζῶ οικονομικὴν.

— Πολὺ καλά, ὄρεβουὰρ λοιπόν.

Τότε θὰ στέλνω τὸν ὑπ' ἄλλῃλον εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ «Μαύρου Γάτου» ὅπου θὰ εὐρίσκειται ὁ κ. Ἀλκῆς Λίνος, ὁ θεατρικὸς συγγραφεύς, νὰ τὸν φωνάξῃ γλήγορα.

**

Ὁ κ. Ἀλκῆς Λίνος θὰ φθάσῃ ἀσθμαίνων μὲ σπινθηροβόλα μάτια καὶ ἀδειανὲς τσέπες καὶ στομάχι:

— Τί τρέχει λοιπόν κύριε Μπογαζιάν;
— Ἀγαπητέ μου, κάθησε, θὰ πάρῃς καφφέ;
— Ἐδχαριστῶ.
— Μικρὸν παρόγγυσε ἓναν καφφέ!
Ὁ μικρὸς.— Μάλιστα!
Ὁ κ. Ἀλκῆς Λίνος.— Κι' ἓνα παξιμάδι σὲ παρακαλῶ μικρέ.

Ὁ κ. Μπογαζιάν.— Κι' ἓνα παξιμάδι γλήγορα!

Λοιπόν, ἀγαπητέ μου, θέλω μιὰν ἰδέαν.
Ὁ κ. Λίνος Ἀλκῆς.— Μικρὴ ἢ μεγάλῃ;
Ὁ κ. Μπογαζιάν.— Ἄ, ὄχι πειδ, πολὺ ἀπὸ δεκαπέντε στίχους.

Ὁ κ. Λίνος Ἀλκῆς.— Δικούς μου ἐννοεῖται.
Ὁ κ. Μπογαζιάν.— Ἔστω. Ἀλλ' ἀγαπητέ μου, πρὸς θεοῦ, ὄχι τὰ ψηφία ποῦ κάνετε ἔως τώρα. Ἐξέρετε, δὲν μπορῶ ποιά νὰ πληρῶν ὅπως πρίν. Ὁ κόσμος κάνει οικονομίαις τώρα καὶ ὑπάρχει κοίσις εἰς τὸ ἐμπόριον. Μοῦ πῆραν χθὲς μιὰν ἰδέα τρι-αν-τα πέντε δραχμῶν, μόνον τρι-αν-τα ἐπτὰ καὶ ἑβδομήντα πέντε. Πὼς νὰ βγοῦμε ἔτσι; Ὁ ἀναγκασθῶ νὰ κλείσω! Τέλος πάντων, ἰδοῦ περὶ τίνος πρόκειται.

Καὶ θὰ τοῦ ἐκθέτω τὴν ὑπόθεσιν.

Ἐξάφνα θὰ εἰσβάλλῃ ὁ κύριος Εὐᾶς Θρηνοῦς ὁ διηγηματογράφος καὶ ἐμβριδῆς κοινωνιολόγος, κρατῶν ρολὸ ὑπὸ μάλῃς.

— Καλημέρα σας, κύριε! Πὼς εἴσθε κύριε Μπογαζιάν; κύριε Αἶνε Ἀλκῆ καλὰ;

— Καλὰ, εὐχαριστῶ.

Μπογαζιάν.— Τί γίνεσθε; τί νέα; (κυττώντας τὸ ρολὸ) ἔχετε τίποτα κύριε Εὐᾶς Θρηνε, γιὰ μᾶς;

Ὁ κ. Εὐᾶς Θρηνοῦς.— Σοῦ ἔχω φέρει, κύριε Μπογαζιάν νέας ἰδέας ἐδῶ (θὰ ξετυλίσῃ τὸ ρολὸ) ὅλες χτεσινοβραδυνῆς, ἐργαζόμενον ὡς τὸ πρῶτον..., πολὺτιμα πράγματα, πολὺτιμα!

ΤΙ ΚΑΙ ΠΩΣ ΠΑΙΖΟΥΝ ΤΑ ΘΕΑΤΡΑ ΜΑΣ

ΣΚΕΨΘΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ κ. Β. ΣΥΝΟΔΙΟΥ "Η ΠΙΝΕΣ,"
(Θέατρον Κοτοπούλη)

Μπορεί να πη κανείς πως ή «Πίνες» είναι ένα από τα λίγα ελληνικά έργα που γράφηκαν. Βέβαια δεν είναι το μεγάλο ελληνικό έργο που περιμένουμε, δεν είναι το μεγάλο δράμα του ελληνικού λαού, είναι όμως ένα από τα λίγα έργα, που καταπιάνεται να εξετάση την κοινωνία μας, να κληροδοση το βίο μας τον κοινωνικό και πολιτικό.

Η πολιτική. Ίσως περισσότερο από κάθε άλλο έθνος εμείς συνοψάναμε την ζωή μας ως κοινωνία, με την πολιτική. Ίσως περισσότερο από κάθε άλλο έθνος, εξαστήσαμε ολοκληρωτικά το είναι μας ως έθνος και ως άτομων από τους πολιτικούς μας. Αυτοί είχαν πάντα πρωτοβουλία. Ο ελληνικός λαός είναι ένα περίεργο ανάκταμα εξηπνάδας δραστηριότητας και θαθυμίας.

Το μεγάλο μας έλάττωμα είναι που θέλουμε να είμεθα όλοι πρωταγωνιστά. Το βοηθητικό ρόλο που είνε επίσης πολύτιμος δε θέλουμε να τον ξέρουμε. Και τους αφύγουμε τους εκάστοτε δια τον ένα ή άλλον λόγο επιτυγχάνοντας ν' αλωνίζου. Τους αφύγουμε δίχως βοήθεια και δίχως αντιπολίτευση.

Και έτσι δηλ ή δύναμις συγκεντρώνεται ανέ-

— Θα της δούμε. Μήπως έχεις τίποτα για πεθερές;
("Ο Λίνος "Αλκης, κυττάζει βλοσυρώ; τον Εύας Θρήνον).
— Για πεθερές; Θα ήταν δυνατόν να μην έχω; Και βέβαια έχω... δε θυμούμαι ακριβώς... θαρρώ ή 32 ή 75 ιδέες για πεθερές.
("Ο Λίνος "Αλκης κινρινίζει, κοκκινίζει, κρασινίζει, και γίνεται τέλος γαλάζιος).

— Άλλά—παρντόν. Ίσως να μη γίνεται και έτσι.
Πάντως, το εμπόριο των ιδεών είναι μία ιδέα καλής ποιότητας και αποτελεί εξαίρετον δείγμα του εμπροσμάτος του οποίου το φαινομενικό σκοπεύω ν' αρχίσω.

Ο ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ

καθεν στα χέρια των άλλων που θα έχουν την εξηπνάδα ή την Ικανότητα να πάρουν την εξουσία στα χέρια τους.

Δι' αυτό τα πάντα εξηρηθήσαν ανέκαθεν στον τόπο μας από τους πολιτικούς; μας οι όποιοι εκάστοτε έμειναν απόλυτοι ρυθμιστά της ζωής μας χωρίς βοήθους, όπως είπαμε παραπάνω και χωρίς αντιπολίτευση.

Και λέγοντας αντιπολίτευση και βοήθεια δεν εννοούμε την εκ της βουλής προσεχομένην.

Βουλήν και Υπουργούς τους κατατάσσουμε σε μια σειρά: Πολιτικοί.

Εννοούμεν την εξωθεν βοήθειαν και αντιπολίτευσην.

Εννοούμεν την έξω κοινωνίαν, εννοούμεν τον λαό. Αυτός πρέπει να είναι ο μέγας ρυθμιστής των πάντων. Ενώπιον του πρέπει να δίνουν εξετάσεις καθημερινός οι πολιτικοί. Πρέπει ή παρουσία του να είναι παντού και πάντα αισθητή, ώστε οι εντός της Βουλής να ενθυμούνται πάντοτε τίνος είναι εντολοδόχοι και εις τί αποβλέπει ή εντολή των.

Ε! λοιπόν, αυτό ουδέποτε συνέβη εν Ελλάδι.

Εδώ ο ψηφοφόρος, είναι ένα περίεργον ζήμιον, που φτερουγίζει για λίγες ώρες, κατά την ημέραν των εκλογών, και ο οποίος αν κατοπιν, κάποτε ξαναπαρουσιασθή, θα είναι δίχως φτερά, με ύψος Ικέτου για κάποιον ρουσφέτι στην πόρτα του βουλευτού.

Από εδώ αρχίζει ή δυστυχία μας, από δω ή δηλ μας κακοδαιμονία.

Από την πόρτα του βουλευτού. Του βουλευτού που τον εφηφίσαμε γ'α το ρουσφέτι, και που φαντάζεται ότι αυτή είναι ή μόνη του απέναντι μας και απέναντι του έθνους υποχρέωσις.

Φαντάζεσθε την Ελλάδα με μια βουλή ανθρώπων αγών, ανθρώπων αδεκάστων, ανθρώπων ανωτέρων πάσης ιδέας συναλλαγής, νέων ανθρώπων σαν το Γεώργιο Παρόδη;

Φαντασθήτε την για μια στιγμή!

Γι' αυτό χρειάζεται ένα μεγάλο ευγε στον κ. Συνοδινό, γι' αυτό του σπύγγουμε θερμά το χέρι.

Καταπίστηκε το μεγαλείτερό μας ζήτημα με την πειο άβιαστη απόλητα και ειλικρινεία. Μέχρι σήμερα είχαμε τους Παρασκηδες,

ώ; αρχηγούς πως λοιπόν θέλατε να μη φθάσουμε στα σημερινά μας χάλια;

Το έργο του κ. Συνοδινού είναι έργο κλασικό για μās τους Έλληνας.

Εκείνος ο μνημειώδης λόγος που βγάξει από το παράθυρο προς τους κάτω συγκεντρωμένους διαδηλωτάς, ο βουλευτής των τι άριστούργημα ρεαλισμού είναι, και πόσο βάρος μούχλας έχει, και τί μυρουδιά σαπίλας.

Κι' αληθινά στο τέλος ένας ανθρωπάκος δίπλα μου φώναζε: Σαπίλα.

Το έργον βοήσε καλούς έρμηνευτάς.

Η Κα Κοτοπούλη, χαριτωμένη άπλή, και ωραία.

Μόνη της, και με το λίγο μέρος που είχε, έγέμιζε τη σκηνή και το θέατρο ολοκληρω, με τη δροσιά της δημοφους κοπέλλας.

Ο κ. Μυράτ μπορούσε αναμφιβόλως να παίξη το ρόλο πάνω στη φυσική του νότα, προτιμήσε εν τούτοις να τον αναβίση ένα δυο σκάλες παραπάνω, ίσως παρασυρόμενος από τον έμφυτό του ένθουσιασμό ίσως και για να τον κάνει παιό χτυπητό και αντιληπτό στον κόσμο.

Είνα πασίγνωστον εν τούτοις ότι ο καλλιτέχνης οφείλει να παίξη σύμφωνα με την καλλιτεχνική του συνείδηση, άδιαφορών και περιφρονών τους παροδικάς έντυλώσεις.

Σφιγκουμε το χέρι των κ. κ. Γλυνού και Αποστολίδη γαι τη φυσικότητα και την τέχνη που έδειξαν στους ρόλους των.

Τον κ. Βολάνη θα τον θέλαμε κάπως άλλοιότιμα. Γίνεται τόσος λόγος γι' αυτόν, του προτομιάζεται μια τόσον ενδιαφέρουσα εμφάνισις ώστε ή σοφία του άπαιτεί κάτι, που ο κ. Βολάνης δεν το έχει.

Ο ρόλος του μπάρμπα-Γεώργου υπηρέτου του Παρόδη, και του χωρικού που έρχεται για το ρουσφέτι, ρόλοι έξόχως χαρακτηριστικοί και αντιπροσωπευτικοί ήσαν ανώτεροι των δύνησαν των ήθοποιών που ανέλαβον να τους εκτελέσουν.

Για την σκηνοθεσία, χωρίς εν τούτοις και να επιμένουμε, έχουμε την έντύπωσι ότι δεν ήταν και τόσο σύμφωνη με την αλήθεια.

Τέτοια μέγαθα, και τέτοιες αΐθουσες δεν υπάρχουν πολλές στις ελληνικές επαρχίες, και αν υπάρχουν, δεν ήταν και καμμία ανάγκη να βάλλουμε μέσα σ' αυτή τη δράσι ενός έργου τόσον Ελληνικού που είχε δικαιώματα να παιασιωθή πειο Έλληνοπρεπώς.

ΑΡΤΕΜΙΠΛΑΔΕΦ "Η ΖΗΛΕΙΑ," (Θέατρον Κυβέλης)

Προ έτών διάβαζα ένα ρομάντισο του Άρτσιμαδέφ «Α Ι' extreme Limite» δεν ξέρω πως θα μπορούσε ο τίτλος να μεταφρασθή Έλληνικά, μου ήρσεσε θυμάμαι πολύ ήταν ένα γλυκύτατο έργο, με λεπτομέρειες τεχνικότατες, παρατήρηση βαθειά με όλα τα σημάδια του εκλεκτού συγγραφέα.

Όμολογώ πως ή Ζήλεια του ίδιου συγγραφέα, δεν έχει την αξία και την βαρύτητα του έργου του εκείνου όμολογώ επίσης πως αν δεν

επαιζε τη Ζήλεια ή Κα Κυβέλη, αμφιβάλλω αν θα μπορούσαν οι θεατάι να παρακολυθησουν της πέντε πράξεις.

Δεν άρνούμαι ότι το έργον είναι καλογραμμένο με θαυμάσιο άβιαστο διάλογο και ότι ο τύπος της Έλένας είναι πράγματι υπέροχος. Η Ζήλεια θα μπορούσε ίσως να θεωρηθή ως υπόδειγμα λεπτού έργου με τ' άραχνοφάντα φινάλε της και την δαντελένια της πλοκή εν τούτοις και της λείπει.

Σε τέσσερες ολοκληρες πράξεις ο θεατής κάπι προτιμέναι και το κάτι αυτό ξεσπά επί τέλους μόλις κατά το φινάλε της πέμπτης πράξεως, άπροσδόκητο, βαρύ, καταθλιπτικό άχώνευτο μη μου πήτε πως αυτό το άπροσδόκητο είναι και τεχνικό! ά! όχι.

Ίσα, ίσα ο συγγραφέας εις το έργον του οφείνα προστομιάζει το θεατή, οφείλει να προπαρασκευάζει την λύσιν. Τ' άπροσδόκητα είναι καλά μονάχα για τες φάρσες.

Σε όλα τα μεγάλα έργα ο ήρωσ εμφανίζεται έχων γραμμένην επί του μετώπου τη μοίρα του ή εξέλιξις και ο χειρισμός κάνουν ένα έργο μεγάλο όχι τ' άπροσδόκητα.

Γι' αυτό ακριβώς το φινάλε αυτό, το δυνατό όμολογημένως και βαρύ, πέρασε χωρίς να κάνει σχεδόν έντύπωση ο κόσμος δεν το πίστεψε, δεν ξεχάστηκε, τώβλεπε χωρίς σύγκληση, τώβλεπε σαν θέατρο, δεν τώβλεπε σαν αλήθεια.

Και ο ήρωσ τρελαίνεται και πετά χάρτινες σαίτες στον άέρα πολύ όμοιοφρη τρουβάιγ' διαρωτώμεθα όμως, μήπως μ' αυτό ήθέλησεν ο συγγραφέας να μās δείξη, πως κι' αυτό το έργο του, μās το πέρασε σαν μια καλοδιλωμένη και ανάλαφρη σαίτα στον άέρα;

Για την Κα Κυβέλη κάθε Έπαινος θα ήταν κατώτερος από ότι της αξίζει.

Τι κρίμα που τόσο σπάνια την βλέτουμε τώρα πειά.

Ο κ' Παπαγεωργίου θα μπορούσε να ήταν καλύτερος, αν και στο φινάλε ήταν πάρα πολύ καλός.

Ο κ. Γαβριηλίδης αξιέπαινος το ίδιο και οι κ. κ. Παλαιολόγος και Βλαχόπουλος.

Διατί δεν κατεβλήθη κάποια προσπάθεια, ώστε ή σκηνή, που πετάνε έξω τον πρίγκηπα να μη γίνη τόσο ψεύλικη και ξεκάφωτη;

Κι' εκείνο το σκουρο πανί που περιέζωνε τη σκηνή στη δεύτερη πράξη (σκηνοθεσία υπαιθρον) τί παρίστανε, και εις τίνος σχολής την τεχνοτροπίαν υπάγεται;

Ήταν άραγε ουρανός; ήταν ο πέπλος της νυκτός; ή παρίστανε το άπειρον το δίχως άρχην και χωρίς τέλος.

Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

Επειδή πολλά από τα παλαιά μας τεύχη εξηγητήθησαν, ή έγγραφή των νέων κ. κ. Συνοδητών μας θα λογίζεται από της ημερομηνίας του φύλλου που έλαβαν πρώτον.

ΔΗΜ. ΜΠΟΓΡΗΣ

ΑΡΡΑΒΩΝΙΑΣΜΑΤΑ...

Η εφσπεινή Θεατρική περίοδος — θροινή στην Ελλάδα ενφ εις δια σχεδόν τὰ ἄλλα μέρη εἶναι χειμερινή — τελειώνει σὲ λίγες μέρες καὶ ἡ Ἑλληνική σκηνή, παρὰ τὴν ἀφθονία τῶν πρωτότυπων Ἑλληνικῶν ἔργων ποὺ ἀνεβήσαν τὰ περισσότερα ἀπὸ τοὺς Νέους, σὲ Ζάππειο, τίποτε σχεδὸν δὲν ἔχει τὸ κ. θαρῶς Ἑλληνικὸ νὰ παρουσιάσῃ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ Ἀρραβωνιάσματα τοῦ κ. Δημ. Μπόγρη. Πραγματικῶς ἡ σκηνή μεταπολεμικὴ ἐποχὴ ποὺ περᾶμε, ἐποχὴ Ζυμώσεων ὅπου πλῆθος ἀπὸ ἰδέες, ἀρχές, καὶ ἀπὸ ἡθῆ ἀκόμη, ἐπέσανε οὖν σμῆνος ἀπὸ ἀκριδές, σὲ παρθένο ἕως χθὲς ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, ἐπόμενο ἦταν τὰ ἄτομα νὰ ὑποστούνε κλομισμὸ καὶ τέτοιον ὥστε νὰ χάσουν σχεδὸν τὴν ὄντοσ, τὰ τους ὥστε οἱ Θεατρικοὶ μᾶς συγγραφεῖς, θέλοντες νὰ τὰ περιγράψουν, ἴσως ἐπιπόλαια, δὲν κατώρθωσαν νὰ μᾶς δώσουν παρὰ ὀχρὴ εἰκόνα ἐκ τῶν ἀνδοικέλων καὶ ὄχι ἀνθρώπων προμισμένων μὲ σάρκα καὶ ὄστα. Καὶ λέγομε ἐπιπόλαια γιὰ τὴν βαθύτερη ἐρευνα τῶν πραγμάτων ἢ μισοῦσας νὰ τοὺς πύση δι παρὰ τὴν φαινομενικὴ χαώδη κατάστασι ὑπάρχει βάθος, φόντο, ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὸν πραγματικὸ μᾶς πολιτισμὸ τῶν Νεολληνικῶν γηγενῆ πολιτισμῶ, πάνω σὸν ὁποῖον οὐτε οὐτε ὄντιαι ὄχι οἱ ζυμώσεις καὶ δι αὐτὸ τὸ φόντο εἶναι ἐλεῖνο ποὺ θὰ δώσῃ τὸ κυρίαρχο χρῶμα σὴν εἰκόνα τοῦ μέλ οἱτος ὁποισοῦσι τεχνολογίας ἢ φύσεως κ' ἂν εἶναι αὐτή. Αὐτὸ τὸ φόντο μᾶς τὸ περιέγραψε καλῶς ὁ κ. Δημ. Μπόγρης μὲ τὰ Ἀρραβωνιάσματα.

τέρων του. Θέλει νὰ πῆξῃ μὲ φωλιή. Ἡ Δεμονιά—μία ψυχοκόρη τοῦ Περδικούρη — τοῦ ἀρέσει. Εἶναι φτωχὴ καὶ ἀκούει νὰ λέγονται χίλια διὰ εἰς βάρος τῆς. Ἀδιαφορεῖ ὁμοῦ σ' ὁ-

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΟΓΡΗΣ

λα καὶ τὴν παρνεὶ γυναίκα. Τὰ χρόνια τώρα περνοῦνε. Ὁ Δεμπίσης γέρο—θυμώσοφος πὺ χαίρεται τὴν ἀγάπῃ ποὺ τρέφουν γιαντὸν οἱ συγχωριανοὶ του καὶ ὁ Δημητρός, ὁ γυιὸς του, ἐνὶ παλληκάρι 23 χρονῶν, δυναμιστὴς παρὰ ἀπὸ ἀγάπῃ πορὸς τὸν κίνδυνον, ἐρωτεύεται τὴν Τζεβή. Ἀλλ' ἡ Τζεβή εἶναι κόρη τῆς Δεμονιάς ποὺ ἐξεμεταλεύθηκ τὴ φτώχεια τῆς καὶ τὴν κακομοιριά τῆς ὁ Περδικούρης, ὁ ψυχοπατέρας τῆς. Οἱ περιστάσεις θέλουν ὥστε νὰ ἀνακαλυφθῇ «τὸ μυστικὸ» καὶ ὁ Δημητρός γιὰ νὰ δώσῃ τέλος σὲ ἀσχημὸ παιγνίδι ποὺ τοῦ ἔπαιξεν ἡ μοῖρα τινάζεται μὲ τὴν βάρκα του σὸν ἀέρα. Αὐτὴ εἶνε μὲ λίγες λέξεις, ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράμα-

* * *
Ἀλλὰ τί εἶνε τὰ Ἀρραβωνιάσματα; Ἐνα δράμα ποὺ ξετυλίγεται σ' ἕνα γράφι, σ' ἕνα ἀπὸ τὰ τόσα γράφια ποὺ σοιζίζουμε τὰ γαλανὰ νερὰ τῆς Ἑλλάδος, σὴν Σαλαμίνα. Ὁ Βογγέλης Δεμπίσης, φύσης ἐπαναστατικῆ, ἴσως ἀνυπότακτος μαλῶν μὲ τὸν πατέρα του, παιὴ ἀκόμη, 17 χρονῶν, καὶ ῥίχνεται μονάχος σὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Ἡ περιπέτεια, ὁ κίνδυνος, τὸν τραβᾶνε. Ἡ λογεμμένη Ἀνατολή τὸν μαγνητίζει γιαντὸ καὶ ζῆ χρόνια ὁ δὴληρα σὴν Τουρκία, σὲ Μικρασιατικὰ παρῶμα ὡς δυναμιστὴς, ὡς λαθρέμπορος ἕως ὅτου δραπτεῖται «ἀπὸ τὴν φυλακὴ τῆς Πύλης σκοιῶννοτίας τὸν Τοῦρο σιοπῶ. Ἀπὸ τότε βάζει μισὸν καὶ γυρίζει σὴν Σαλαμίνα. Ἀρχίζει νὰ βιέπῃ πῶς οἱ δυνάμεις του τὸν ἐγκαταλείπουνε καὶ νοσταλγεῖ τὴν ζωὴ τῶν πα-

τος. Ἀλλὰ τί χρῶμα τί φῶς εἶναι σκορπισμένα μέσα σ' αὐτὸ τὸ κάδρο! Τὶ τύποι ζωτογοί, σπαρτάριστοί, γιομάτοι ζωῆ, ἀπὸ τὸν γέρο-Δεμπίση ἕως τὸν Ἀστυνόμο, ἕως τὸν Χωροφύλακ ἀκόμη, τί ἀνδριόμοι κλεισμένοι σὲ στήθη τῶν ἡρώων τοῦ κ. Μπόγρη καὶ πρὸ παντὸς τί Ἑλληνισμοί! Ἀνάμεσα ἀπὸ τὴ σφιχτοδεμένη δράση τοῦ ἔργου βλέπει κανεὶς ἕνα κομμάτι Ἑλλάδος μὲ τὴν μπουνατοιασμένη ἢ τρικυμισμένη θάλασσα τῆς, μὲ τὸ γαλάζιο ἢ συννεφιασμένο τῆς οὐρανὸ ποὺ ξεπᾶ σὲ κεραινοὺς κρατῶντας

ὁμοῦ πάντα, ὁὖν χαμόγελο, μὲ πινελιά ἀπὸ τὸ Θεῖο του γαλήνιο χρῶμα. — Ὁ Δημητρός τιμᾶται μὲ τὴν βάρκα του τὴν ὥρα ποὺ οἱ φίλοι του γλεντᾶνε σὴν ταβέρνα τῆς Τζεβῆς γιὰ τὰ τραγικὰ ἀρραβωνιάσματά τους...

Ὁ χῶρος δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ μιλήσομε ἐπιτεταμένα καὶ γιὰ τὰ κα' αὐτὰ παιδιὰ ποὺ διερωμήνευσαν ὅσο μποροῦσαν ἄρτια τὸ ἔργο.

Στὸ προσεχὲς φύλλῳ θ' ἀσχοληθοῦμε διὰ μακρῶν.

Νικ. Παρασ...

ΠΕΡΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Κατόπιν τῆς θριαμβευτικῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἔργου τοῦ νέου συγγραφέως κ. Μάρκου Ραμολῆ, εἰς τὸ «Θέατρον Μέγκλας», ἐπεδιώξαμε μίαν συνέντευξιν μὲ τὸν συγγραφέα.

Ἐβρομεν αὐτὸν ἐργαζόμενον εἰς τὸ γραφεῖον του. Μᾶς ἐδέχθη εὐγενῶς καὶ συγκατετέθη προθύμως νὰ μᾶς κάμῃ δηλώσεις σχετικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέφειώ, μᾶς.

— Τὸ ἔργον μου εἶπεν ὁ κ. Ραμολῆ εἶναι προῖον τῶν ἐξῆς σκέψεων: Ὡς γνωστὸν ἡ Τέχνη γενικῶς, ὡς καὶ ἡ θεατρικὴ, ἀποβλέπει εἰς τὴν συγκίνησιν. Πρὸς τοῦτο ἐκμεταλεύεται τὰ φυσικὰ συναισθήματα τοῦ ἀνθρώπου, τὴν χαρὰν, τὴν λύπην, τὴν ἐκπληξιν, τὴν αγωνίαν, τὸν ἐnthουσιασμὸν, τὸν φόβον κλπ. καὶ ἐπιζητεῖ νὰ τὰ προκαλέσῃ εἰς τὸν θεατῆν.

Ἀλλ' ἐκ τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν ἀνθρωπίνων συναισθημάτων ἔχουσι μείνει μερικὰ ἀνεκμετάλλευτα. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι καὶ τὸ αἰσθημα τῆς ἀηθίας. Τὸ αἰσθημα τοῦτο ἐξήγησα νὰ ἐκμεταλλεῖσθαι ἐγώ.

Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔγραψα καὶ παρουσίασα τὸ ἔργον μου «Ἡ μυροειδία τῶν νοοτροπιῶν» ὅπου κεντρικὸς ὁχετὸς (δηλαδὴ ἀρχὴ ἐξ οὗ πηγάζει) εἶναι ἕνας ἀποσυντεθειμένος ἐγκέφαλος. Ὅπως εἶδατε ἡ ἔμπνευσις μου ὑπῆρξεν εὐτυχῆς ἕνεκα τῆς ἀρθότητος καὶ τῆς ἀληθείας τῆς: Τὸ πλῆθος συνέρρευεν ἀθρόον καὶ ὀπίστη τὸσον ἰσχυρὰ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ταλάντου μου, ὥστε καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν τριῶν πρᾶξεων ἠκούοντο ἀλεπάλληλοι ἐμετοί, ἐξακολουθοῦντες ἀκόμη καὶ εἰς τὰ διαλείμματα. Λόγω τῆς κλίσεως τὴν ὁποῖαν ἔχει τὸ δάπεδον, οἱ ποταμοὶ τῶν ἐμεσμάτων συνέρρευσαν εἰς τὴν τάφρον τῆς ὀρχήστρας καὶ ἐχρειάσθησαν πρῶτὸ νὰ παραγγεῖλουν εἰς τὸ γραφεῖον ἐκκενώσεως ἐσθῶρων τὴν ἀποστολὴν δυτίου, ὅπερ καὶ ἔγινε.

Ἦδη δεκάτην ἀπόψε ἐπανᾶληψιν τοῦ ἔργου μου δὲν παρετηρήθη ἡ παραμικρὰ ἐλάττωσις τῶν εἰσπράξεων. Τούναντιον μίαν ζήτησις καὶ μίαν ἀσφικτικὴν πολιτορκίαν τοῦ ταμεῖου σημειοῦσαι κάθε δράδῳ.

— Λέγον, κύριε Ραμολῆ, ὅτι παρετηρήθη κάποια ἀδιαφορία ἐκ μέρους τῆς εὐγενεῶς τάξεως καὶ τῶν λογίων καὶ ὅτι παρουσίασαν πραγματικὴν ἀντοχὴν ἐνώπιον τοῦ ἔργου σας,

μειοκοὶ δὲ κριτικοὶ πράγματι ἐξεφράσθησαν δυσμενῶς ὅπως θὰ γνωρίζετε ἴσως.

— Μάλιστα, μάλιστα. Ἐκαμα καὶ ἐγὼ αὐτὴν τὴν παρατήρησιν. Πρόκειται ἴσως περὶ πωρώσεως... Ἐν τούτοις, ὡς πληροφοροῦμαι ὅτι κατ' αὐτὰς τε) εἰδῶν νέον ἔργον στηριγμένον ἐπὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ αὐτοῦ στοιχειώδους αἰσθηματος καὶ ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου, εἶμαι βέβαιος, κανεὶς δὲν θὰ ἀντιστῇ. Τὰ μεμονωμένα κρούσματα διαμαρτυριῶν ποὺ παρατηροῦνται εἰς τὰς παραστάσεις τοῦ καιζομένου ἔργου μου: ὅπου θεαταὶ τινες, μὴ ἔχοντες πλέον νὰ θγάλλουν τίποτε ἄλλο, φωνάζουν σπαρακτικῶς «φθάνει, φθάνει», θὰ παρουσιασθῶν ἐντονώτερα καὶ πολυπληθέστερα. Θὰ κάμουν κατάπληξιν. Διὰ δὲ τοὺς ἐξαιρετικὰ εὐγενεῖς, ποὺ δὲν τοὺς πειράζει ἡ συχαμερωτέρα ἀηθία, ἐπενόησα κατὰ ποὺ πολλοὶ θεατρικοὶ ὠνειρεύθησαν δηλαδὴ τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν ἡθοποιτῶν πρὸς τοὺς θεατὰς εἰς τοὺς ὁποίους οἱ πρῶτοι θὰ προσφέρουν πραγματικὰ ἐμετικὰ παρασκευάσματα.

— Εἶναι ἀληθὲς ὅτι θὰ καταρτίσαστε ἰδικὸν σας θέασον ἀπεκλειστικῶς διὰ τὴν νέαν τέχνην κ. Ραμολῆ;

— Καὶ ἔχει ἤδη καταρτισθῆ σχεδόν. Μὲ αὐτὸν θὰ ταξιδεύω εἰς Ἀγγλίαν, Γαλλίαν, Ἰταλίαν, Γερμανίαν, Γῆν τοῦ Πυρὸς καὶ Ζουλοῦ ὁπόθεν ἔχω κατεπειγούσας προσκλήσεις μὲ μυθώδεις οικονομικὰς ὁρους. Ἦδη, κατόπιν τῆς ἐκ μέρους μου ἀποδοχῆς τῶν προσκλήσεων οἱ ἐπιχειρηματῆται πύ μὲ προσκαλοῦν κίτσουν εἰδικὰ θέατρα, ἐφωδιασμένα μὲ ὅτι ἀπαιτεῖ τὸ νέον εἶδος δηλαδὴ μὲ λεκάνες, πεσιέτες, ἀπο... τους, ἀντιλίεσ καὶ τὰ παρόμοια. Ἐπίσης μὲ χειρουργεῖον πρῶτων βοηθειῶν δι' ὅσους τυχῶν ἐπιμείνουν νὰ βγάλουν καὶ τὰ ἔντερά τους. Εἰς τὰ θέατρα αὐτὰ οἱ θεαταὶ παρακολουθοῦν τὴν παράστασιν ἐξαπλωμένοι εἰς κρεβάτια καὶ ἔχοντες: ἀνὰ δύο κρεβάτια καὶ ἕνα νεσετέρ.

— Καὶ πότε ἀναχωρεῖτε;

— Εὐθὺς ὡς τελειώσῃ τὸ συμβόλαιον δι' οὗ ἔχουν δεσμευθῆ οἱ ἑταῖροι τοῦ «Θεάτρον Μέγκλας» καθ' ὅτι οἱ ἑταῖροι οὗτοι μοῦ εἶναι ὄλοι ἀπαραίτητοι εἰς τὸν θέασόν μου ὡς ἔχοντες εἰδικὸν τάλαντον διὰ τὰ ἔργα μου.

Μὲ τὴν τελευταίαν δὴλωσιν ἀπεχαιρέτησα

ΜΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ

ΠΡΟ 2330 ΕΤΩΝ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Όταν τελείωσε τὸν πρόλογο τοῦ ὁ Διόνυσος, μπήκε στὴν ὀρχήστρα ὁ χορὸς, ποὺ ἀπετελείτο ἀπὸ Βάκχες, ποὺ ἀνῆκαν στὸ θίασο τοῦ Διονύσου.

Ἦταν γυναῖκες μὲ φοβερὴ ὕψη, ποὺ μοῦ προσένησαν ἀλήθεια τρομάρα. Ἦταν τόσο ἀλλόκοτα ντυμένες μὲ τὰ δέματα τοῦ ἐλαφιοῦ, τὰ μαλλιά τους σκορπισμένα σὰν τρελλές στεφανωμένες μὲ κισσοὺς καὶ ἀμπελόφυλλα καὶ μὲ θύρρους στὰ χέρια τους. Τι ζωντανὴ προσωπιοποίησις τοῦ μεθυσιοῦ!

Σὰν ἄρχισαν τὸν χορὸ καὶ τὸ τραγοῦδι, ὄλος ὁ φόβος ποὺ μοῦ εἶχαν πρὶν προσενησθεῖ χάθηκε. Ἡ ἄρμονία τῶν κινήσεών τους καὶ τὸ τραγοῦδι, ποὺ ταίριαζε τὸ ὁ τὸ ἔξωτερικό τῶν γυναικῶν, γέμισαν ὄλον τὸν κόσμον ἐνθουσιασμό τόσο, ποὺ εἰδειχνε τις ἄσχημες ἐκείνες γυναῖκες πολὺ εὐχάριστες καὶ ἀγαπητές.

Ἡ χοντρή καὶ μεθυσιμένη φωνή τους τοὺς ταίριαζε τόσο, ποὺ τις ἀπολαμβάναμε πρὸ πολὺ παρὰ ἂν ἦταν ἡ γλυκύτερη contralto τῆς ἐποχῆς μας.

Σὲ λίγο μπήκε μέσα ὁ μάντης Τειρεσίας ὁ ὀλόασπρος καὶ σεβαστὸς, τυφλὸς γέρος καὶ μᾶς εἶπε πὼς ἦρθε νὰ καλέσῃ τὸ γέρο Κάδμο γιὰ νὰ πᾶν μαζί νὰ λάβουν μέρος στὰ ὄργια τοῦ Διονύσου. Νὰ καὶ ὁ Κάδμος ποὺ ἔφθασε ἄλλοι ἀσπρομάλλης γέρος ντυμένος μὲ τὴ στολή τοῦ Θεοῦ ὅπως τὴν ὠνόμασε. Εἶχε δηλ. τυλιχθῆ μὲ δέματα ἐλαφιοῦ καὶ αὐτὸς καὶ ἦταν στεφανωμένος μὲ κλωνάρια κισσοῦ μὲ θύρρο στὸ ἓνα χέρι καὶ μὲ λαμπάδα στὸ ἄλλο. Καὶ οἱ δύο γέροι ὀδηγώντας ὁ ἓνας τὸν ἄλλο ἦταν ἔτοιμοι νὰ πᾶν νὰ χερῶνουν γιὰ χάρη τοῦ Διονύσου.

Ἐκεῖ εἶδαμε τρέχοντας νὰ περνᾷ ὁ Πενθέας ὁ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν καὶ ἕγγονος τοῦ Κάδμου, μπρὸς στὸ παλάτι τοῦ κατατρομαγμένου καὶ κατασχυρισμένου. Ἄρχισε νὰ λέη τὸ μεγάλο κακό, ποὺ ἦρθε στὰς Θήβας. Ὅτι δηλ. αἱ γυναῖκες καὶ μαζί μ' αὐτὲς ἡ μάννα τοῦ ἡ Ἀγάνη καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς Ἰσώ, ἀρῆκαν τὰ σπιτία τους καὶ τρέχουν σὰν τρελλές στὸν Κιθαιρῶνα κάμνοντας τὰ ὄργια τοῦ Διονύσου. Καὶ οἱ κάποιος ξένος, μάγος βέβαια ἦρθε ἀπὸ μακρὰ στὴν πόλη τοῦ διαδίδοντας καὶ βοηθώντας τὴ λατρεία τοῦ Διονύσου. Τοὺς δούλους τοῦ ὁ Πειθέας ἔστειλε ἀπὸ πίσω τους καὶ ὄσες μπόρεσαν νὰ πιάσουν, δεμένες τις ἔρριξαν στὴ φυλακή.

Μὰ πρὶν συνέλθει ἀπ' τὸ κακό, ποὺ τὸν ἤθε ἀντικρύσει ἔξαφνα μπροστὰ τοῦ ἐκκληκτος, τὸ γνωστὸ σοφὸ μάντη Τειρεσία καὶ τὸν πάππο τοῦ Κάδμο, ἔτοιμους καὶ αὐτοὺς διὰ

τὸν διάσημον συγγραφεὴ εὐχαριστήσας αὐτὸν θερμῶς διὰ τὰς πληροφορίες του. Μεθ' ὃ ἐξῆ-
πνησα.

ΟΝΕΙΡΟΣ

τὰ ὄργια τοῦ Διονύσου.

Ἀμέσως καὶ μὲ ἄγριο τρόπο τοὺς φωνάζει νὰ πετάξουν γρήγορα ἀπ' τὸ χέρι τὸ θύρρο, νὰ βγάλουν τὰ ρούχα αὐτὰ καὶ προσδέσει πὼς ἂν δὲν σεβῶταν τὰ χροῖνια τους δεμένους θὰ τοὺς ἔσφαγε τώρα στὶς φυλακές, ἐκεῖ μαζί μὲ τις Βάκχες.

Ὁ χορὸς ἐπιστὰ προσοχὴ στὰ λόγια του λέγοντας, πὼς εἶται ἀσεβεῖ καὶ στὸ θεὸ καὶ στὸ Κάδμο.

Καὶ ὁ Τειρεσίας θυμωμένος, τὸν μαλώνει καὶ τοῦ ἐξηγεῖ πὼς εἶνε πολὺ δίκαιο νὰ τιμᾶ κανεὶς τὸ Βάκχο. Τοῦ ἐξηγεῖ ποιὸς εἶναι ὁ Διόνυσος, πὼς γεννήθηκε, πὼς τὸν ἔραψε ὁ Ζεὺς στὸ μηρό του καὶ πὼς τὸν ἔσωσε ἀπ' τὴ ζηλιάρη Ἥρα. Τὸν συμβούλευε δὲ νὰ πεισθῆ καὶ αὐτὸς καὶ νὰ τιμῆσῃ τὸ θεὸ τοῦ κρασιοῦ. Καὶ ὁ Κάδμος ἐπιβεβαιώνει τὰ λόγια τοῦ μάντη. Ὁ Πενθέας ὁμως τίποτε δὲν θέλει ν' ἀκούσῃ καὶ περισσότερο θυμωμένος διατάσσει γιὰ τιμωρία τοῦ Τειρεσία, τοὺς δούλους του νὰ τρέξουν στὸ μαντεῖο του καὶ νὰ τοῦ τὸ γκερμίσουν δλόκληρο. Καὶ ἄλλη διαταγὴ ἔβγαλε: νὰ πᾶν ἀμέσως καὶ νὰ τὸν φέρουν μπροστὰ τοῦ αὐτὸν τὸν ἐπίφοβο ξένο ποῦ τόσες συμφορές: στὴν πατρίδα του ἔφερε.

Ὁ Τειρεσίας τὸν ἄρρισε νὰ φωνάζῃ, τὸν ὠνόμασε τρελλό, πῆρε τὸν Κάδμο καὶ ἔφυγε, περιφρονώντας τὸν μωρὸ Πενθέα. Παρατηροῦσα μὲ προσοχὴ τοὺς ὑποκριτὰς. Ἄν καὶ ὄχι ἐξ ἐπαγγέλματος ἐν τούτοις καὶ ὁ καλύτερος σημερινὸς ἠθοποιὸς θὰ ἐξήλευε τις στρατιές καὶ γυμνασμένες ἐκείνες φωνές τις φυσικὲς κινήσεις τους. Τὸ μεγάλο ἀνάστημα ποὺ τοὺς εἶδιναν οἱ κόθορνοι, ἔκαμνεν τὴν τραγωδίαν πρὸ μεγαλοπρεπῆ, πρὸ θεϊκῆ. Τὸ μόνο ἐλάττωμα ποὺ τοὺς εὗρισκα ἦταν οἱ προσωπίδες τους. Ἦταν βέβαια ὁμορφα ζωγραφισμένες, θυμωμένη καὶ ἄγρια τοῦ Πενθέως, ἤρεμες καὶ σεβαστὲς τῶν δύο γέροντων μὰ ἔμειναν ὅλη τὴν ὥρα ἴδιες. Τοὺς ἔλειπε ἡ μιμικὴ τῆς σημερινῆς τέχνης. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἀκόμα τὸ ἐλάττωμα, ἡ ἀπόστασις τὸ διώρθωσε γιὰτὶ δὲν ἐξχώριζαν καθαρὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τους.

Ὁ χορὸς τώρα μ' ὁμορφες κινήσεις καὶ τραγοῦδια ψάλλει τὴ γνώμη του γιὰ τὰ ἔργα ἀντιπροσωπεύοντας τὴν κοινὴν γνώμη, δοξάζοντας εἶται τὸ Διόνυσο καὶ ἀποδοκιμάζοντας τὴν ἄνομη πράξι τοῦ Πενθέως.

Μετὰ τὸ τραγοῦδι αὐτὸ τοῦ χοροῦ μπήκε στὴ σκηνὴ ἓνας Θεοῦ ἴπων, μὲ προσωπίδα ποὺ εἰδειχνε εὐχαριστήσι καὶ ἔφερε στὸ βασιλεῖ τὸν ξένο, ὅπως εἶχε διατάξει.

Ἦταν ὁ Διόνυσος ὅπως τὸν εἶχαμε δῆ στὸ πρόλογο ποὺ ἦταν μεταμφισμένος σὲ ξένο γιὰ νὰ μπορέσῃ εἶται εὐκολώτερα νὰ φθάσῃ στὸ σκοπὸ ποὺ ἤθελε.

Ὁ Πενθέας ὥρτησε τὸν ξένο ποιὸς εἶναι ἀπὸ ποῦ ἔρχεται καὶ γιὰτὶ ἔφερε τὴ λατρεία τοῦ

Διονύσου στὴν Ἑλλάδα. Αὐτὸς τοῦ ἀπαντᾷ ἀπαθέστατα σὲ ὅλα λέγοντάς του πὼς ὁ Ζεὺς τὸν ἔστειλε γιὰ νὰ φέρῃ τὴ λατρεία τοῦ Διονύσου ἐδῶ.

Ὁ βασιλεὺς θυμῶναι μὲ τὴν αὐθάδεια του καὶ τὸν ἀπειλεῖ πὼς θὰ τὸν τιμωρήσῃ αὐστηρὰ. Καὶ ἀμέσως διατάξῃ τοὺς δούλους νὰ τὸν δέσουν καὶ νὰ τὸν ρίξουν στὴ φυλακὴ μαζί μὲ τις Βάκχες.

Ὁ Διόνυσος βγήκε ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς δούλους τοῦ Πενθέως, λέγοντας πὼς πολὺ θὰ τιμωρηθῆ γι' αὐτὴ τὴν ἀσεβεία.

Ὁ χορὸς τραγοῦδαί ἓναν ἕμνο στὸ Θεὸ Διόνυσο. Ἐκεῖ ἀκούστηκε ἔξαφνα μιὰ πονεμένη καὶ ἄγρια φωνή, ποὺ καλοῦσε τις Βάκχες. Ὁ χορὸς ἔξαφνιασμένος ρωτᾷ ἀπὸ ποῦ τάχα νᾶρχονται τὰ λόγια ποὺ ἀκούσαν.

Ὁ Διόνυσος τοὺς φανερώνει ποιὸς εἶναι καὶ τοὺς καλεῖ σὲ βοήθειαν. Ὁ χορὸς προμαντεύει πολὺ ἄσχημη τύχη γιὰ τὸ παλάτι τοῦ Πενθέως. Ἐκεῖ μὲ μιὰς φάνηκε σὰν νὰ διέκρινε κοντὰ στὸν τάφο τῆς Σεμέλης φωτιὰ κεραυνοῦ, ποὺ ἔρριξε γιὰ τὸν Πενθέα ὁ θυμωμένος Θεός. Ὅλες οἱ Βάκχες κατατρομαγμένες πέφτουν κάτω γιὰτὶ καταλαβαίνουν πὼς σὲ λίγο θάρθη νὰ κἀνῃ ὅλα ἀνω κάτω ὁ ἀδικημένος Διόνυσος.

Στὸ βάθος τῆς σκηνῆς μεταξὺ τους καὶ τοῦ μετασκηνοῦ, ἐπάνω στοὺς περιάκτους κουνούσαν πυρσούς ἀναμμένους ποὺ φανέρωναν τοὺς κεραυνούς. Ἔτσι μοῦ εἶπαν, πὼς αὐτὸ δηλοῦσαν κοὶ γι' αὐτὸ ἀκόμα ἡ θέσις ἐκείνη λέγεται κεραυνοσκολεῖον. Αὐτὸ δὲν ἦταν καὶ τόσο ἱκανοποιητικό μὰ δὲν εἶχαν τότε ἀκόμη ἀνακαλύψει τίποτε καλύτερο.

Σὲ λίγο νάτος, ποὺ μπήκε ὁ Διόνυσος καὶ μάλωσε αὐστηρὰ τις Βάκχες, ποὺ ἔπεσαν φοβισμένες κάτω καὶ τοὺς λέει νὰ σηκωθοῦν ἀμέσως.

Τοὺς ἐξήγγησε ἔπειτα πὼς κατόρθωσε μόνος του ξεγελώντας τὸν βασιλεῖ νὰ φύγῃ ἀπ' τὴ φυλακὴ καὶ ν' ἀποφύγῃ τὰ δεσμίματα καὶ τὸ σπαθὶ τοῦ Πειθέως. Νὰ σὲ λίγο ποὺ μπήκε καὶ ὁ βασιλεὺς φωνάζοντας καὶ κλαίγοντας γιὰτὶ τοῦ ἔφυγε ὁ ξένος ποὺ εἶχε δέσει. Μὲ μεγάλη ἐκπληξὴ τὸν εἶδε μπροστὰ του καὶ τὸν ρώτησε πὼς βρέθηκε ἐκεῖ. Ὁ ξένος, ἀντίθετα πρὸς τὸν Πειθέα ἀπαντᾷ μὲ μεγάλη ἤρεμία, πὼς τὸν ἔσωσε ὁ Διόνυσος ὅπως ἄλλως τὸν εἶχε προσέκη.

Σὲ λίγο νὰ ἓνας βοσκὸς ἀπὸ τὸν Κιθαιρῶνα, ποὺ ἦρθε κάποιον μῦνημα νὰ φέρῃ. Ἀφοῦ πῆρε τὴν ὑπόσχεση τοῦ Πειθέως πὼς ὅτι καὶ ἂν τοῦ πῆ δὲν θὰ τοῦ κἀνῃ τίποτε, ἄρχισεν: Πάνω στὸ βουνὸ ἐνῶ ἔβρασε τὰ πρόβατά του, εἶδε πολλὰς ὀμάδες γυναικῶν, ντυμένες σὰν μαινάδες μὲ δέματα ἐλαφιοῦ, θύρρους καὶ στεφανωμένες μὲ ἀμπελόφυλλα, ἔξαπλωμένες ἄλλες σὲ δένδρα ἄλλες σὲ θάμνους καὶ ἄλλες νὰ βυζαίνουν μωρὰ λυκάκια ἢ ζαρκάδια. Ἦταν λέγει πολὺ φρόνιμες καὶ ὄχι εἶται ὅπως ἔλεγε ὁ βασιλεὺς τρελλές ἀπ' τὸ μεθύσι καὶ θὰ τιμωροῦσε καὶ ὁ Πειθέας τὸν Διόνυσο ἂν τὸς ἔβλεπε

εἶται. Ἐπειτα, ἐξακολούθησε, ἦρθε ἓνας ἀπ' τὴν πόλη καὶ διαλάλησε πὼς ὅποιος τὸ βασιλεῖ θέλει νὰ εὐχαριστήσῃ νὰ πιάσῃ τὴ μητέρα του τὴν Ἀγάνη καὶ τις ἄλλες μαινάδες, νὰ τοῦ τις πᾶν.

Καὶ ἄρχισαν βοσκοὶ καὶ χωρικοὶ νὰ τις κυνηγοῦν μὲ τὰ βέλη τους. Μ' αὐτὲς σὰν νὰ τις βοηθοῦσε κάποιος ἀόρατος Θεός ἔφευγαν ὅλα τὰ χτυπήματά τους.

Ἀπ' ἐναντίας αὐτὲς ὅποιον χτυποῦσαν μὲ τοὺς θύρρους τους, τοῦ ἀνοίγαν πληγὲς ματωμένες. Κάποιος Θεός βασιλεῖ μου εἶναι μαζί τους, καὶ ὅποιος καὶ ἂν εἶτε δέξου τὸν φιλόξενα Πενθέα στὴν πόλη σου.

Ὁ Χορὸς προσδέσει πὼς ὁ Διόνυσος δὲν εἶναι καθόλου κατώτερος Θεός ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Ὁ Πενθέας θυμῶναι πρὸ πολὺ, ποὺ παθαίνουν τέτοια ἀπὸ γυναῖκες καὶ διατάσσει ὄλους τοὺς στρατιώτας τοῦ ἀσπιδοφόρους, ἱππεῖς, νὰ τρέξουν γρήγορα πίσω τους, καὶ νὰ τοὺς πιάσουν. Ὁ Διόνυσος τὸν συμβουλεύει νὰ μὴν πᾶν ἐναντία στὸ Θεό, μὰ αὐτὸς τίποτε δὲ θέλει ν' ἀκούσῃ. Τοῦ ὑπόσχεται δὲ πὼς ἂν θέλῃ μπορεῖ τὰ τοῦ φέρῃ τις Βάκχες χωρὶς καμμία βία.

Ὁ βασιλεὺς καθόλου δὲν πείθεται καὶ διατάσσει νὰ τοῦ φέρουν καὶ τὰ δικά του ὄπλα γιὰ νὰ πᾶν καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος στὸ βουνὸ νὰ τις δῆ.

Ὁ Διόνυσος εὐχαριστήθηκε στὸ ἀκουσμα αὐτὸ καὶ συμβουλεύει τὸν Πενθέα νὰ ντυθῆ γυναῖκα γιὰτὶ εἶται ἂν πᾶν θὰ τὸν σκοτώσουν οἱ Μαινάδες.

Στὴν ἀρχὴν δὲν ἤθελε οὔτε νὰ τ' ἀκούσῃ ἔπειτα ὁμως σὰν νὰ πείθεται λίγο λέει πὼς πᾶει μέσα νὰ σκεφθῆ. Ὁ Διόνυσος τότε, εὐχαριστημένος εἶπε στὸ χορὸ πὼς πᾶει τώρα τὴν ἔπαθε ὁ Πενθέας καὶ ἔπεσε στὰ δίχλια του.

Προσδέσει ὅτι θὰ τοῦ ἐμβάλλῃ τώρα μιὰ ἐλαφρὴ λύσσα γιὰτὶ ἄλλιως δὲ θὰ θέλησῃ νὰ βάλλῃ τὰ γυναικεία ρούχα. Σὲ λίγο φώναξε ὁ Διόνυσος νάβγῃ ὁ βασιλεὺς ντυμένος μὲ ρούχα Βάκχας.

Νὰ καὶ ὁ Πενθέας ποὺ φανερώνεται μὲ γυναικεία ὄργια σὰν μεθυσιμένος φαίνεται γιὰτὶ ἀρχίζει νὰ λέη ἀνοησίες τὰ βλέπῃ ὅλα διπλά καὶ ὁ Διόνυσος τοῦ φαίνεται ταῦρος. Καὶ εἶται μὲ ὀδηγὸ τὸ Διόνυσο φεύγουν γιὰ νὰ δοῦν τις Μαινάδες στὸ βουνό.

Ὁ χορὸς τραγοῦδαί τι τοῦ μέλλεται νὰ πάθῃ ἐκεῖ ποὺ πᾶει καὶ πὼς ἡ δίκη θὰ τὸν τιμωρήσῃ.

Ἐνας ἄγγελος τρομαγμένος ἔρχεται γιὰ ν' ἀγγεῖλῃ κάποια κακὴ εἰδησι. Ὁ Πενθέας πᾶει χάθηκε πέθανε. Ὁ χορὸς δοξάζει τὸ θεὸ γι' αὐτὸ καὶ παρακαλοῦν τὸν ἄγγελον νὰ τοὺς διηγηθῆ πὼς ἐγιναν ὅλα.

Σὰν πῆγε πάνω ὁ βασιλεὺς συνοδευόμενος ἀπ' τὸν ξένο γιὰ νὰ δοῦν τις Βάκχες κάθισε ἐπάνω σὲ κάποιον δένδρον γιὰ νὰ τις δῆ καὶ νὰ μὴν τὸν δοῦνε. Μὲ ἔγινε τὸ ἐναντίο. Ὁ ξένος μὲ μιὰς χάθηκε καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Διονύσου ἀ-

κούστηκε, που έλεγε στις Βίκες να εκδικηθούν αυτόν, που τους έφερε, γιατί τα όργια τους κοροϊδεύει.

Άρχισαν τότε εκείνες να τον πετροβολούν και να προσπαθούν με κάθε τρόπο να τον κατεβάσουν από τον έλατο, που ήταν αναβασιμένος. Ξεριζώσαν τέλος όλο το δένδρο κι έτσι ο Πενθέως έπεσε κάτω με φωνές και κλάματα. Η Αγάνη κι αυτή τρελλαμένη απ' το Βάκχο δεν αναγνωρίζει το παιδί της και με δύναμη, που ο θεός της έδωσε ξέσχισε μαζί με τις άλλες Μαινάδες τα κρέατά του, τον έκαναν κομμάτια, έκοψε το κεφάλι του και το έμπηξε στον θύρσο της. Τό θαρρεί για λιονταρίσιο κι ήρθε εδώ γυρνώντας έξω στις πύλες και καμαρώνοντας για το γενναίο της κτήγι.

Ο Βάκχος αρχίζουν το χορό και το τραγούδι, μοιρολογώντας για τη συμφορά και δοξάζοντας το Διόνυσο για τη νίκη του.

Εκεί αντικρούσαμε και την Αγάνη που μπήκε στη σκηνή, ντυμένη με τα Βακχικά της όουχα σαν τρελή και στον θύρσο της έπάνω ώ φρίκη είχε μπηγμένο το κεφάλι του παιδιού της. Ένα κίνημα φρίκης απλώθηκε σ' όλο το θέατρο. Άρχισε να διηγείται στο χορό πώς και που έκανε το κυνήγι αυτό του λιονταριού.

Η φωνή της ή αντρικσία του υποκριτού χτύπησε λίγο άσχημα σ' αυτιά μου. Μα σε λίγο πέρασε κι αυτή ή έντύπωση. Η Αγάνη έλεγε πώς πολύ θα την έπαινεσαν όλοι για αυτή της την ανδρεία. Φωνάζει τον πατέρα της τον Κάδμο και το γιό της Πενθέα νάρθουν να δούν το ανδραγάθημά της. Ο Κάδμος μπήκε κείνη την ώραν στη σκηνή ακολουθούμενος από τους δούλους του, που βαστούσαν το κομματιασμένο σώμα του Πενθέως που καθώς είπα, με χίλιε δυσκολίες κατόρθωσε να το μαζέψη απ' το βουνό, όπου ήταν σκορπισμένο.

Ανατριχίλα φρίκης πάλι μάζ έπιασε Η Αγάνη δείχνει με καμάρι στον πατέρα της, το λιοντάρι όπως νομίζει και θυμώνει με τα γηραιά, του που δεν τον άφισε να δείξη ένθουσιασμό για το γενναίο της κατόρθωμα.

Ο Κάδμος θρηνησε τις συμφορές, που πάθατε χωρίς ή Αγάνη να καταλαβαίνει γιατί κυπάται.

Άρχισε για όλα να ρωτά ή τον Κάδμο, γιατί αυτή τίποτε δεν θυμάταν. Πώς έγινε αυτό, ποιος σκότωσε το παιδί της και πώς βρέθηκε αυτό στα χέρια της. Ο Κάδμος της τα εξήγησε όλα, λέγοντας πώς αυτή είναι ή σκληρή τιμωρία του Διόνυσου.

Ο Χορός τους συμπονεϊ για τις συμφορές τους. Έξαφνα είδα κάτι παράξενο. Μια μηχανή πάνω απ' τη σκηνή, σαν βίντζι, να κατεβαίνει και πάνω να είναι ο θεός Διόνυσος, ήρθε εκεί για να δώση ένα τέλος στην τραγωδία.

Αυτός, μου είπαν είναι ο από μηχανής θεός που άρρσει πολύ, στον Ευριπίδη και που σχεδόν πάντα κατεβαίνει έτσι στο τέλος του έργου για να δώση τη λύση στην υπόθεση του δράματος.

Ήρθε ο Διόνυσος και του; έφερε την κακή απόφαση της έξοχης. Κλαίει ή Αγάνη για τη σκληρή κατάρα που θα τη διώξουν μακριά απ' τη πατρίδα της. Ζητάει απ' τον Διόνυσο έλεος μ' αυτός άταντι πώς, τώρα είναι πια άργά.

Χαιρετάει το πατρικό της σπίτι τον πατέρα της και ψεύγει παρακαλώντας τις συντρόφισσές της να την οδηγήσουν μακριά, εκεί που τίποτε δε θα της θυμίσει τα κακά περασμένα.

Ο Χορός τελειώνοντας, έψαλλε έναν ύμνο στη μοίρα, που μπορεί τόσες συμφορές να φέρη στους ανθρώπους, χωρίς ούτε να το έλπουν.

Κι ή αυλαία ανεβαίνοντας σαν νάσπερνε μαζί της τις ένθουσιώδεις φωνές του κόσμου, τα χειροκροτήματα και ποδοκροτήματα τους, τις έπνευμητές για τον Ευριπίδη.

Καλά κάνω εγώ και δεν μ' άρρουν ποτε οι έπνευμητές στο τέλος των παραστάσεων.

Να τώρα που αυτοί οι καταγοητευμένοι από το δημοφφ έργο Άθηναίοι, με ξύλησαν με τις φωνές και το κακό τους.

Άλλιώς ποιος ξέρει τι δημοφφά πράγματα, μπορούσα ακόμη νάβλεπα παρακάτω.

Έτσι ούτε και τ' άπυτέλεσμα του δραματικού διχνοτισμού κατόρθωσα να μάθω.

Άλλά ά; μην είμαι άχάριστη κι άς ευχαριστώ το δημοφφ ένειό μου που μου χάρισε μια νύχτα άνεκδιγητήτου ευτυχίας.

ΜΑΡΙΑ ΕΔΕΛΣΤΑΊΝ

ΣΗΜ.—Για κάθε τι που θα σας φανή δυσεξήγητο, άνακρίβεια ή λάθος σας παραπέμπω στον Όνειροκροτή.

Άθήναι 21 Άπριλίου 1925

ΕΚ ΠΟΡΤ-ΣΑΊΪΔ

Μετά πολύμηνον θεατρικήν ήρεμίαν έν τη πόλει μας ένεκεν της παρατηρουμένης όλων έξαιρετικής χορομανίας, το προσκοπικόν της πόλεώς μας Σώμα διωργάνωσε την 19 τρέχοντος Σεπτεμβρίου μεγάλην καλλιτεχνικήν έσπερίδα με πρόγραμμα έκλεκτόν και ποικίλλον. Μετά την έκτέλεσιν των διαφόρων κομωδιών άπαγγελιών, μουσικών τεμαχιών κ.λ.π. ήρξατο ή διδασκαλία της Πόρτ-Σάιτιάδος, έμμέτρου σατυρικής επιθεωρήσεως του καθήγητού μας κ. Τηλ. Τσιχλάκι με μελοποιημένα έκλεκτά και πεταχτά τραγουδάκια, όν ή μουσική έλήφθη εκ διαφόρων ελληνικών όπερετιών. Τους διαφόρους ρόλους διεμήνευσαν θαυμάσια οι κ.κ. Νόστης, ο ύποφαινόμενος, ή συμθεοτάτη δεσποινίς Όλγα Άδ. Νόστη, ή Άνις Ειρήνη Γλαρίδου, ή Άνις Ζουμπίρη, Παράσχος, Νικολούτσος, Μερνάνης, Θεοχάρης, Δασκούλης, και Γιαννουλάτος.

Τό έργον με λεπτότητα και χάριν γραμμένο υπερέρρεσεν εις το κοινόν και κατεχειροκροτήθη.

Ο κ. Σιμόπουλος εκ άθηνών έδωκε μικράν τινα καλλιτεχνικήν παραστάσιν.

Z Χαλκιάδης

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΤΗΣ ΣΚΟΤΕΙΝΗΣ ΚΑΜΑΡΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Κ. ΤΡΙΚΟΓΛΙΔΗ

XVII

(Μία παρά από πολίτες)

Α' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Όταν τόσοι πολλοί Βασιλιάδες συνάχτηκαν μαζί, νομίζαμε πώς θύχαμε κάποια μεγάλη δι' ασέδισση, μα όλα πήραν τέτοια τροπή που κανείς δεν ξαίρει τί συνέβη.

Β' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Δεν είδατε πώς δεν μπορούσαν να συμφωνήσουν άναμεταξύ τους; Ό ένας δυσπιστούσε στον άλλον.

Γ' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Κάνεις δεν έμεινε στο άρχικό του σχέδιο ο ένας ήθελε να πάνε μπρός, ο άλλος θεωρούσε για καλύτερη πολιτική την ύποχώρηση. Οι άλλοι πήγαν δεξιά, οι άλλοι άρμησαν άριστερά: πώς μπορείτε να το πείτε αυτό μάχη;

Α' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Δεν είχαν την προσοχή τους στην πραγματική μάχη. Όλοι είχαν τα μάτια τους άπάνω στους άλλους.

Β' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Ο καθένας σκεπτότανε: Γιατί να πεθάνω εγώ για να μπορούσουν οι άλλοι να δρέψουν τον καρπό;

Γ' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Μα πρέπει όλοι να δηολογήστε πώς ο Κάνχι πολέμησε σαν άληθινός ήρωας.

Α' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Άλήθεια! Αυτός για πολλή ώρα ύστερα απ' την ήτταν του φαινόταν άπρόθυμος ν' άναγνωρίσει πώς νικήθηκε.

Β' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Τέλος καρφώθηκε στο στήθος από ένα θανατηφόρο βλήμα.

Γ' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Μα πριν απ' αυτό, δεν φαινόταν ν' άντιλαμβάνεται πώς έχανε έδαφος σε κάθε βήμα.

Α' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Όσο για τους άλλους Βασιλιάδες—έ! λοιπόν, κανείς δεν ξέρει που πήγαν, αφήνοντας το δυστυχισμένο Κάνχι μονάχο στο πεδίο της μάχης.

Β' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Μα άκουσα πώς δεν πέθανε ακόμη.

Γ' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Όχι, οι γιατροί τον έσωσαν, μα θα κουβαλά το σημάδι της ήττας του άπάνω στο στήθος του ως την ήμερα που θα πεθάνει.

Α' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Κανείς από τους άλλους Βασιλιάδες που φύγανε δε γλύτωσε. Όλοι πιάστηκαν αλχμάλωτοι. Μα με τί είδος, τιμωρία καταδικάστηκαν;

Β' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Άκουσα πώς όλοι τιμωρήθηκαν με θάνατο, εκτός από τον Κάνχι, που ο δικαστής τον έβαλε δεξιά του, άπάνω στο θρόνο της δικαιοσύνης, και του έβαλε ένα στέμμα στο κεφάλι.

Γ' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Όλα αυτά φάνονται μυστήρια.

Α' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Πράγματι. Ο μεγαλύτερος ένοχος είναι βέβαια ο Βασιλιάς του Κάνχι. Γιατί οι άλλοι, μόνο ο κόθος του κέρδους

τους έσπρωξε να προχωρήσουν, κι ο φόβος, να ύποχωρήσουν.

Γ' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Μα τί είδος δικαιοσύνη είναι αυτή έρωτώ; Είναι σαν νάφτησαν έλευθερη την τίγρη, κόβοντας της μονάχο την ουρά της.

Β' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Άν ήμουνα εγώ δικαστής, νομίζετε πώς αυτήν τη στιγμή, ο Κάνχι θα ήτανε γαρός και ζωντανός; Όδες το μικρό του νυχάκι δε θαχε μείνει απ' αυτόν.

Γ' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Αυτοί που τους δίκασαν είναι μεγάλοι και τρανοί δικασταί, φίλοι μου. Έχουν μυαλό διαφορετικό από το δικό μας.

Α' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Άμφιβέλλω αν έχουν καν μυαλό...

Β' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Ό,τι κι αν πείτε, εγώ αυτό ξαίρω να σας πώ, πώς αν είχαμε μες την Κυβέρνηση στα χέρια μας, θα κυβερνούσαμε βέβαια με πολύ καλύτερον τρόπο παρά αυτοί.

Γ' ΠΟΛΙΤΗΣ.— Ό! Μα, γι' αυτό, μπορεί να ύπάρχει καμία άμφιβολία; Φυσικά, ούτε να λέγεται...

XVIII

(Άρμός. Ο ΠΑΠΠΟΥΣ και ο ΚΑΝΧΙ)

ΠΑΠΠΟΥΣ.— Πώς, Πρίγκηπα του Κάνχι, έσύ έδώ;

ΚΑΝΧΙ.— Ο Βασιλιάς σου μ' έστειλε στο δρόμο.

ΠΑΠΠΟΥΣ.— Αυτή είναι μία από τις συνήθειές του.

ΚΑΝΧΙ.— Και τώρα, κάνεις δεν μπορεί να τότε ιδεί.

ΠΑΠΠΟΥΣ.— Είναι κι' αυτό μια διασκαδσή του.

ΚΑΝΧΙ.— Μα ως ποτε θα μου ξεφεύγει έτσι; Όταν τίποτα δεν μπορούσε να με κάνει να τον άναγνωρίσω για Βασιλιά μου, ήρθε ξαφνικά, σά μια τρομερή θύελλα—ο θεός μονάχο ξαίρει από που— και σκόρπισε τους ανθρώπους μου και τ' άλογά μου και τις σημαίες μου σ' έναν άγριο σάλαγο: μα τώρα, που ψάχνω τα πέρματα της γης για να τότε βρω, και του προσέρω τα ταπεινά μου σέβη, δε φαίνεται πουθενά.

ΠΑΠΠΟΥΣ.— Μα όσο μεγάλος Άυτοκράτορας κι' αν είναι, ύποτάσσεται σε κείνον που ύποχωρεί...

XIX

(Άρμός. ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ, ΣΟΥΡΑΓΚΑΜΑ)

ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.— Ά! τί άνακοήφιση, Σουραγκάμα, τί έλευθερία! Η ήττα μου μούφρε την έλευθερία. Ό! Τι σιδερένια περιφάνεια είταν ή δική μου! Τίποτα δεν μπορούσε να την κουνήσει ή να την μαλακώσει. Το σκοτινιασμένο μου μυαλό δεν μπορούσε με κανέ-

ναν τρόπο να ιδεί την καθαράν αλήθεια πώς δὲ θάρχεται ὁ βασιλεὺς σὲ μένα μὰ πὼς ἐγὼ ἔπραξε νὰ πάω σ' αὐτόν. Ὁλην τὴ νύχτα, χθὲς, κοιτούμουν μονάχη ἀπάνω στὸ σκοτεινὸ πάτωμα μπροστὰ σὲ κείνο τὸ παράθυρο—κοιτούμουν ἐκεῖ ὅλες τὶς ὥρες στὴν ἔρημη μοναξιά καὶ ἔκλαια! Ὁλην τὴ νύχτα οἱ ἀνεμοὶ τοῦ Νοτιᾶ φυσοῦσαν καὶ οὐρλιαζαν καὶ βογγοῦσαν σὰν τὸν πόνο ποὺ μοῦ δάγκανε τὴν καρδιά! Κι' ὅλην τὴν ὥρα ἄκουα τὸ παραπονετικὸ «Μία, γυναῖκα!» ἀπὸ τὸ νυχτοπούλι ποὺ ἡ φωνὴ του ἀντιλαλοῦσε μὲς στὴν ἀντάρα ἔξω!... Ἐῖταν τὸ ἀδύνατο μοιρολόι τῆς σκοτεινῆς νύχτας, Σουραγκάμα.

ΣΟΥΡΑΓΚΑΜΑ.— Ὁ βαρὺς καὶ θλιβερός ἀέρας τῆς περασμένης νύχτας φαινόταν πὼς θὰ βαστοῦσε σ' ὅλην τὴν αἰωνιότητα. ὦ! Τὴ θλιβερὴ καὶ σκοτεινὴ νύχτα!

ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.— Μὰ θὰ τὸ πιστέψεις; Μοῦ φαινόταν πὼς ἄκουα τοὺς ἀπαλούς ἤχους τῆς «βίνας» ν' ἀνηχοῦν μέσα σ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἄγρια ταραχὴ καὶ τὴν ἀνεμοζάλη! Μὰ μπορεῖ καὶ παίζει τόσο γλυκούς καὶ τρυφερούς τόνους, αὐτὸς ποὺ εἶνε τόσο σκληρός καὶ τρομερός; Ὁ κόσμος ξαίθει μονάχα τὸ αἶσχος μου μὰ μόνο ἡ καρδιά μου μποροῦσε ν' ἀκούσει τοὺς ἤχους ἐκείνους ποὺ με καλοῦσαν μέσα ἀπ' τὴ γεμάτη ἔρημιά καὶ θρήνος νύχτα. Ἄκουσες καὶ σὺ, Σουραγκάμα ἐκείνην τὴ «βίνα»; Ἡ μήπως ἔβλεπα ὄνειρο;

ΣΟΥΡΑΓΚΑΜΑ.— Μὰ ἀκριβῶς γιὰ ν' ἀκούσω αὐτῆς τῆς ἴδιας «βίνας» τὴ μουσικὴ, εἶμαι πάντα στὸ πλευρὸ σου. Ἀκριβῶς γιὰ τὸ κάλεσμα αὐτὸ τῆς μουσικῆς ποὺ ἤχαιρα πὼς θάρχεται μὴ μέρῳ γιὰ νὰ γκεμισθῶ τοὺς φραγμούς τῆς ἀγάπης, ἀφουγκραζόμενα ὅλο τὸν καιρὸ μὲ ἀνυπόμονο ἀφτί.

ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.— Μ' ἔστειλε τέλος, ἔξω στὸν ἀνοιχτὸ δρόμο—δὲν μποροῦσα ν' ἀντισταθῶ στὴ θέλησή του. Ὅταν τότε βρῶ, οἱ πρώτες λέξεις ποὺ θὰ τοῦ πῶ, θὰ εἶναι: «Ἡρθε ἀπὸ δικὴ μου θέληση—δὲν περιμένα νὰ ἔρθεις, ἐσύ.» θὰ τοῦ πῶ: «Γιὰ τὸ χατήρι σου, διάβηκα περὶ τοὺς τραχεῖς καὶ κουραστικὸς δρόμους, καὶ σ' ὅλο τὸ διάβα μου, πικρὸ καὶ ἀκατάπαυτο εἶταν τὸ κλάμα μου.» Ἐξῶ τοῦλάχιστον, αὐτὴν τὴν περιφάνεια μέσα μου, ὅταν τὸν συναντήσω.

ΣΟΥΡΑΓΚΑΜΑ.— Μὰ κ' αὐτὴ ἀκόμα ἡ περιφάνεια δὲ θὰ βαστάξει. Ἐκείνος ἦρθε πρὶν ἔρθεις ἐσύ—ποιὸς ἄλλος θὰ μποροῦσε νὰ σὲ στείλει στὸ δρόμο;

ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.— Ἴσως νὰ ἔρθε. Ὅσον καιρὸ ἕνα ἔχνος προσβεβλημένης περιφάνειας ἔμεινε μέσα μου, δὲν μποροῦσα νὰ μὴ σκεφθῶ πὼς μ' εἶχε ἀφήσει γιὰ πάντα. Μὰ ἅμα πέταξα στοὺς ἀνέμους τὴν ἀξιοπεριφάνεια μου καὶ τὴν περηφάνειά μου κ' ἦρθε ἔξω στοὺς δρόμους, τότε μοῦ φάνηκε πὼς κ' αὐτὸς ἐπίσης ἦρθε ἔξω. Τὸν εὗρισκα ἀπ' τὴ στιγμή ποὺ βρέθηκα στὸ δρόμο. Δὲν ἔχω τώρα ἀμφιβολίες. Ὅλα αὐτὰ τὰ βάζα ποὺ ὑπέφερα γιὰ τὸ χατήρι του, αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ πίκρα ποὺ δοκί-

ΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΤΙΜΙΟΥΣ

ΓΙΑΤΡΟΣ. Πολὺ ἀσθηρὸς εἶσαι, Παυλίδη, ΠΑΥΛΙΑΔΗΣ. Τὸ θαρρεῖς αὐτὸ ἀσθηρὸτητα. ὑπερβολικὴ; Μὰ τότε συμπάθησέ μου νὰ σοῦ πῶ, γιατρέ, πὼς πολὺ θολὰ ἔχεις στὴν ἀντίληψή σου τὰ δὲν τῆς ἡθικῆς καὶ τῆς ἀνηθικότητος.

ΓΙΑΤΡΟΣ (φιλοσοφικῶς): Καὶ μήπως δὲν εἶναι...

ΝΥΧΤΕΡΙΔΑ. Μ' ἀλήθεια, ποιὸς τὴ συνοδεύει; Δὲ θὰ τὴ γνωρίσουμε; Τὸ σωματάκι τῆς εἶνε τέλειο.

ΖΟΥΑΙΕΤΤΑ. Νὰ δὰ ἡ ὥρα! Ποιὸς μπορεῖ νὰ ξέρει μὲς σὲ τόσο κόσμο τὸν καρβαλιέρη τῆς. Ἐξέρτε σεῖς ποιὸς μὲ συνοδεύει ἐμένα; Μαντέψετε!

ΟΝΤΑΛΙΣΣΑ. ὁ ἀντρας σας.
ΖΟΥΑΙΕΤΤΑ. Καθόλου.
ΝΥΧΤΕΡΙΔΑ. Ὁ ἀδελφός σας.
ΖΟΥΑΙΕΤΤΑ. Ὁχι.
Κος ΜΑΓΝΗΣ. Ὁ ξάδελφός σας.
ΖΟΥΑΙΕΤΤΑ. Δὲν ἔχω ξάδελφο.
ΠΑΥΛΙΑΔΗΣ. Ὁ ἀνεμὸς σας.
ΖΟΥΑΙΕΤΤΑ. Οὔτε.
ΟΝΤΑΛΙΣΣΑ. (γελῶντας): Ἐπὶ τέλους...δ...δ...

ΖΟΥΑΙΕΤΤΑ(τὸ ἴδιο): Ποιὸς. Ὁχι.
Κα ΜΑΓΝΗ. Ἄμὲ ποιὸς ἐπὶ τέλους!
ΖΟΥΑΙΕΤΤΑ. Ἀπλούστατα: ὁ θεῖος μου, ποὺ ἔφτασε ἔχτες βράδυ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Ἐλεγε πολλὰ χρόνια, καὶ τὸ πρῶτο πρᾶμα ποὺ τοῦ ζήτησα ἦταν νὰ με φέρειστέ χορὸ. (Γελοῦν). (Ἀκούεται νὰ περῶ ἡ φωνὴ τῆς Τσιγγάνας ποὺ φωνάζει: Μοῖρες, μοῖρες!.)

ΓΙΑΤΡΟΣ (παίζοντας χαρτιά): Ὅσοσο εἶναι θαυμάσιο πλᾶσμα αὐτὴ ἡ Γυφτοπούλα. Μὲ τὴν καρδιά μου θάχαυ ἀπόψε ὅλη μου τὴν περιουσία στὰ χαρτιά· σώνει νὰ μοῦ μινε ἡ ἐλπίδα πὼς θὰ μποροῦσα νὰ κερδίσω κανένα τῆς βλέμμα συμπαιθητικὸ.

Κα ΜΑΓΝΗ. Ὅσο γιὰ τὸ πρῶτο νὰ εἶστε βέβαιος, Γιατρέ μου, δὲν προσέχετε, κὶ ὅλο γίνετε. Μὰ ὅσο γιὰ τὸ δεύτερο, πολὺ τὸ φερβύμαι (Γελοῦν).

μασα ἀπ' ὅλα αὐτὰ, μοῦ δίνει τὴ συντροφιά του. Ἄ! Ναι! ἦρθε—μ' ἐπιάσε ἀπ' τὸ χέρι, τὸ ἴδιο ὅπως ἔκανε σ' ἐκείνην τὴ σκοτεινὴ κάμαρα, ὅταν στὸ ἀγγελμά του, ὅλο μου τὸ κορμὶ τιναζόταν ἀπὸ μιὰ ξαφνικὰ ἀνατριχίλα: εἶναι τὸ ἴδιο, τὸ ἴδιο ἀγγελμα ξανά! Πιὸς λέει πὼς δὲν εἶναι ἐδῶ;—Σουραγκάμα, δὲν βλέπει; καὶ σὺ πὼς ἦρθε σιωπηλὰ καὶ μυστικά;... Ποιὸς εἶναι ἐκεῖ; Κοίταξε, Σουραγκάμα εἶναι κ' ἕνας τρίτος ταξιδιώτης στὸ σκοτεινὸ τοῦτο δρόμο, τὴν ὥρα αὐτῆ τῆς νύχτας.

(ἀκολουθεῖ)

ΣΚΗΝΗ VII

[Μπαίνει μέσα ἡ Γκέισσα μὲ τὸν κ. Μάγνη. Συγχρόνως μπαίνουν μιὰ κοπέλλα σὲ Περικὸλ κ' ἕνας νέος Ἰσπανὸς ντυμένος. Ἡ νέα κρατεῖ κωνσταντέτες κὶ ὁ νέος κιθάρα. Μόλις μπαίνουν, ὅλοι τοὺς φωνάζουν «Ὀυρά». Χειροκροτήματα, σεραπανιέν, κομφετί ἀπ' ὅλες τὶς μεριές. Εἶνε σὰ φανταστικὸ τὸ σαλονάκι μ' αὐτὸ τὸ θόρυβο.]

Γκέισσα. Σὰς ἔφερα τὴν δεσποινίδα Παρίση καὶ τὸν κ. Παρίση. Ἡ Τσιγγάνα φτάνει σ' ἐνα τέταρτο. Μοῦ τὸ ὑποσχέθηκα. Ἀκούσετε νὰ σὰς πῶ κὶ ὅλας πὼς ἔγινε ἡ πρόσκληση: Στεκότανε καὶ κἀτὶ μιλοῦσε ζωηρὰ καὶ γελοῦσε, ὅταν τὴν πλησίασα. Τὴ χαιρέτισα καὶ μὲλις μοῦ ἀπόδωσε τὸ χαιρετισμὸ μου. Κὶ ὅταν τὴν προσκάλεσα νὰ ἔρθει νὰ μὰς πεῖ τὴ Μοῖρα στὸ Γαπωνέζικο σαλονάκι, γέλασε δυνατὰ καὶ φώναξε κάποιον πικρότ' ἐκεῖ κοντὰ τῆς. Ἐξέρεις, τοῦ εἶπε, μὲ προσκαλοῦνε νὰ πάω νὰ ρίξω τὰ χαρτιά στὸ Γαπωνέζικο σαλονάκι. Ἐκεῖ ποὺ πρὸ ὀλίγου εἶδαμε νὰ μπαίνει ὁ κ. Παυλίδης. Ἐγὼ φυσικὰ στεκόμουν στεναχωρημένη—τὴ γυναῖκα ἦταν αὐτὴ ποὺ ἔτσι μιλοῦσε καὶ γελοῦσε—κ' ἐτοιμαζόμουν νὰ φύγω. ὅταν ἀλλάζοντας δλωσιδιῶν τρόπο σοβαρεύεται διὰ μιὰς καὶ σκύβοντας εὐγενικώτατα μοῦ λέει: «Τι μὴ μου κινεῖς. Μετὰ ἕνα τέταρτο θὰ εἶμαι στὴ διάθεσή σας. Πρέπει ὅμως νὰ γνωρίζετε διὰ δὲ λέω τὴ Τύχη δωρεάν,—καὶ δείχνοντάς μου ἕνα τσαντάκι ποὺ εἶχε στὴ ζώνη τῆς—ὅλα αὐτὰ τὰ ἔχω ἀπόψε μαζεμένα γιὰ τοὺς φτωχοὺς.» Μὲ χαιρέτισε κατόπιν εὐτὺς κομπόζατα καὶ χάθηκε στὸν κόσμο ἀκουμπώντας τὸ μπράτσο τοῦ πικρότου.

ΟΝΤΑΛΙΣΣΑ. Περίεργος τύπος. Ποιὰ νὰ νὰ εἶ ἐπὶ τέλους.

ΖΟΥΑΙΕΤΤΑ (ἐξακολουθεῖ): Ὅσο γιὰ τοὺς Σκωτσέζους, κυρία, εἶναι ὅλοι μεθυσμένοι καὶ κάνουν ἄνω κάτω. Ἀδύνατον νὰ παρουσιαστοῦν ἐδῶ. (στὴ Ζουλιέτα) Ὁ ἀντρα σας πάλι παίζει σκάκι μὲ τὴ δημοσιογράφου τὴ Γαλλίδα. Βυθισμέν' οἱ οἱ δύο στὸ παιγνίδι τους. Οὔτε τοὺς μίλησε, οὔτε κὶ αὐτοὶ μ' ἀντελήφθηκ' ἐν.

ΖΟΥΑΙΕΤΤΑ. Ὁ ἀντρας μου εἶναι ἱκανὸς νὰ παίζει σκάκι ἴσαμε αὐτὸ βράδυ.

ΠΑΥΛΙΑΔΗΣ (στὴν Περικὸλ): Εἴμεθα ἀνυπόμονοι, μαμζέλ.

[Ὅλοι τοποθετοῦνται ὀρθῶς. Ἡ νέα κὶ ὁ νέος κάθονται στὸ μέσον. Ὁ νέος σὲ μιὰ κιθάρα κ' ἡ νέα ἀπέναντί του, ἀκουμπώντας τὸ πόδι τῆς στὸ μίρι του, σὰν τὴς ἰσπανιόλες χορευτρίες. Ἀρχινεῖ τὸ τραγοῦδι τῆς Περικὸλ «Στίξου, στίξου ὀμορφὴ μικροῦλα κτλ.» ποὺ συνοδεύει μὲ τὴς κατινιέτες καὶ μὲ γλυκὸ χιμόγελο, ποὺ δίνει σ' ὅλους γύρω γύρω. Τέλεια μμεῖται τὴν Περικὸλ, πρὸ πάντων σὰ σὴ κώνεται καὶ χορεύει μὲ τὸν κ. Μάγνη τῆς.—Γίνεται πανηγύρι. Χειροκροτήματα, οὐρῶ, σεραπανιέν, κομφετί.]

ΣΚΗΝΗ VIII

[Ἐκεῖ νὰ καὶ μπαίνει ἡ Τσιγγάνα—δλωμόνιχη. Προσέρχεται στὴ σόφα.—Ὀρθία στὴ μέση χαμογελοῦ σ' ὅλους, δείχνοντας κάτω ἀπ' τὴ μύτη μίτικα τὰ δλωσπρά τῆς δόνηα καὶ τὰ δλωκα χέλια τῆς. Διὰ μιὰς ὁ θόρυβος καταπαθεῖ. Ἀπὸ τὸ πόκερ σηκώνονται καὶ πλησιάζουν.—Εἶνε ἄσκη σὰν κερδένια κ' ἡ καρδιά τῆς ἀνεβόκατεβαίνει, ἔτσι ποὺ στέκεται.]

ΓΙΑΤΡΟΣ (πηγαίνει κοντὰ τῆς): Ἀνυπό-

μονα περιμένουμε ὅλοι μας, νάκούσουμε τὴ Μοῖρα μας ἀπὸ τὸ ὄρατο σας στόμα. Ἀδύνατο νάιναι κακὴ καὶ δύστροπη ἀνάμεσα στὰ γλυκά σας χεῖλια.

ΟΛΟΙ. Μπράβο! Μπράβο! (χειροκροτήματα).

ΤΣΙΓΓΑΝΑ (μὲ σιγανὴ καὶ γλυκύπαθη φωνή): Σὲ ὅλους καὶ σὲ ὅλους θὰ πῶ τὴ μοῖρα ἀπόψε ποὺ ὅλα εἶνε χαρούμενα κ' εὐτυχισμένα, θὰ σὰς πῶ τὴ Μοῖρα σας καὶ θάνα κ' αὐτὴ χαρούμενη κ' εὐτυχισμένη. (γυρνᾷ στὴν Περικὸλ) Ἄς ἀρχίσω ἀπὸ σὰς. Θεε;

ΠΕΝΙΚΟΛ (πλησιάζει κ' ἀνοίγει τὴν παλάμη τῆς γελώντας): Μὴν τὰ πῆτε ὅλα. Νὰ χαιρέτε!

ΟΛΟΙ (γελοῦν): Νὰ τὰ πῆτε. Νὰ τὰ πῆτε. (Προσέχουν ὅλοι σάμπως ἀληθινὰ κίβλας ν' ἀνοίγεται ἡ Μοῖρα τους.)

ΤΣΙΓΓΑΝΑ (Κάθετα κατάχαμα διπλοπόδι καὶ ρήχνει τὰ κουκιά): Ἐδῶ βλέπω μιὰ ἀτέλειωτη σειρά ἀπὸ εὐτυχίες... Ἡ ζωὴ σας ὅλη νάιναι περιβόλι κ' ἀνθοῦν κεῖ μέσα λουλουδάκια οἱ χαρὲς καὶ τὰ γέλια... (Τὰ μαζεύει καὶ τὰ ξαναρῶχνει) Τώρα...ἀπὸ μακρὰ, βλέπω κ' ἔρχεται ἕνα παληκάρι...δμορφο παληκάρι καὶ μπαίνει στὴν ἀδελή σας... Νὰ ἡ ἀδελή σας, νὰ καὶ τὸ παληκάρι. (Τὰ ρήχνει συλλογισμένα) Νὰ, καὶ λίγα δάκρυα! (Τὸ κορίτσι τρομάζει. Ἡ Τσιγγάνα γελᾷ). Μὰ, πὼς θέτε νὰ γενη ἄλλοῦτικα; Ἐπειτα ἂν ἔλειπαν καὶ λίγα, λίγα δακρυάκια ἀπὸ τὴ μέση, ἡ Μοῖρα ποὺ σὰς λέω, δὲ θάμοιαζε ψεύτικη; (Τὰ ρήχνει) ὦ, ὦ, ὦ!.. νὰ γάμου; καὶ χαρὲς. Τὸ παληκάρι σὰς κάνει γυναῖκα του... Νὰ τὸ στέφανα... (γελαστὰ) Δέτε τα!... Καὶ τὰ φιλάκια (παιγνηδιάρα)... νάτα!

ΟΛΟΙ (Γελοῦν καὶ τὴν καμαρώνουν. Ἡ Τσιγγάνα ἀπὸ κεῖ ποὺ κάθεται στρέφεται στὴ Νυχτερίδα).

ΤΣΙΓΓΑΝΑ. Ἐλάτε σεῖς ἐδῶ. Δώστε μου τὸ χέρι σας—τὸ ἀριστερὸ σας χέρι.

ΝΥΧΤΕΡΙΔΑ (Δειλά καὶ χαμογελώντας παρακαλεστικὰ): Νὰ χαιρέτε!

ΤΣΙΓΓΑΝΑ (γελώντας): Μὴ φρῶβᾶτε... ἐννοια σας. (Ρήχνει): Βλέπω κ' ἐδῶ μιὰ μεγάλη σειρά ἀπὸ χαρὲς. Ἐπειτα ἕναν ἀντρα... (Πονηρὰ) Τὸνε δικὸ σας βέβαια, ποὺ σὰς ἀγαπᾷ σὰν τρελλός... κ' ἐσεῖς τὸν ἀγαπᾶτε (πονηρὰ) ἔτσι τοῦλάχιστο τὸ θαρρεῖ—κ' ἐσεῖς ἔτσι τοῦ τὸ δείχνετε... (Ἐξαφνα σκεφτικὴ) Γιὰ δώστε μου τὸ χέρι σας.. Περίεργο. Ἐδῶ πέρα βλέπω κ' ἕναν ἄλλον ἀντρα ἀκόμα, ποὺ ἔρχεται στὸ σπίτι σας. (Ἡ Νυχτερίδα ταραζέται καὶ θέλει νὰ πάρη τὸ χέρι τῆς, μὰ ἡ Τσιγγάνα δὲν τὴν ἀφίνει, παρὰ γελώντας ἐξακολουθεῖ) Ποὺ ἔρχεται σπίτι σας κάθε μέρα, σχεδὸν καθεμέρα... Κι' αὐτὸς σὰς ἀγαπᾷ σὰν τρελλός... Κι' αὐτὸς ὅπως κ' ὁ ἄλλος; σὲς φιλεῖ... (Ὅλοι ταραζόνταν καὶ ψιθυρίζουν. Ἡ Νυχτερίδα φρικτὰ εἶνε ταραγμένη καὶ θέλει φανερὰ νὰ βγάλῃ τὸ χέρι τῆς, μὰ δὲν τὴν ἀφίνει ἡ Τσιγγάνα ποὺ ξεκαρδισμένη στὰ γέλια ἐξακολουθεῖ) κ' ὅλο σὰς λέει γλυκὰ λόγια... (Σὰ νὰ με-

λετά) Αυτός είναι ο... μπαμπάς σας. (Αφίνει άποστομα τὸ χέρι τῆς Νυκτερίδας καὶ κυττάζει προκλητικὰ τὴς ἄλλης). Ποιὸς ἄλλος θέλει νὰ μάθει τὴν τύχη του; (Σηκώνεται ἀλαφρὰ καὶ σβέλτα καὶ κυττάζει ὄλους). Ποιὸς ἄλλος θέλει;

ΖΟΥΛΙΕΤΤΑ (ἀπὸ τὸ τραπέζι τοῦ πόκερ). Ἐγὼ δὲ θέλω. Εἶναι πολὺ φρικτὸ παιγνίδι αὐτὸ, Μαντάμ.

ΚΥΡΙΑ ΜΑΓΝΗ (ἀπὸ τὸ ἴδιο μέρος): Σιδερένια καρδιά θέλει... (ὄλοι γελοῦν).

ΤΣΙΓΓΑΝΑ. Φοβάστε; Ὅλες φοβάστε; Γιατί; Ἐσχάσατε ποὺ ἐγὼ ὑποσχέθηκα νὰ μὴ σᾶ; πῶ τίποτα κακό; Ἐγὼ εἶμαι μιὰ καλόβολη μάντισσα.

[Ἀπὸ τὴ στιγμή αὕτη εἶναι τοποθετημένα τὰ πρόσωπα. Ἡ Γκρίτσι κάνει ἀργὰ ἀργὰ μ' ἓνα ριπίδι γιαντανέζικο καθισμένη κάτω στὸ χαλί, ἐλαφρὰ ἀνομιπώντας τὸ κεφάλι τῆς στὸ ντιβάνι. Ἡ Νυκτερίδα, πίσω ἀπὸ κάτι μιλᾷ μὲ τὴν Περικὸλ καὶ τὸν Ἰσπανό - γελοῦνε καὶ χωρατεύουνε. Ὁ Ἰσπανὸς κρατεῖ τὴν κιθάρα του καὶ παίζει ἀκόρντι πότε πότε ποὺ κουβεντιάζει. Ἡ Ὄνταλίσα εἶναι ἀναπαυτικὰ ἐπαλωμένη στὸ ντιβάνι καὶ ἀκούει τὸν Παυλίδη ποὺ τῆς κουβεντιάζει ἀκουμπισμένος στὸ ἀκουμπιστήρι τοῦ ντιβανιοῦ - διαρκῶς ἐκείνη χαμογελά. Οἱ ἄλλοι

τέσσαρες ἑκολουθοῦνε τὴν παρτίδα τοῦ πόκερ, λέγοντας δυνατὰ τὴς φιοῦρες.]

ΠΑΥΛΙΔΗΣ. Ἐλάτε σὲ μένα νὰ πεῖτε τὴ Μοῖρα μου, ποὺ δὲ φοβοῦμαι ἐγώ.

ΤΣΙΓΓΑΝΑ (κυττάζοντάς τον κατὰματα). Νά... πῶ... σὲ... σᾶ; τῆ... Μοῖρα. Καί... δὲ... φοβάστε σεῖς.

ΠΑΥΛΙΔΗΣ. Ἐγώ; Ὅχι.

ΤΣΙΓΓΑΝΑ. Καθόλου; Καθόλου;

ΠΑΥΛΙΔΗΣ. Καθόλου. Σᾶ; παρακαλῶ μά- λιστα.

ΤΣΙΓΓΑΝΑ. Καὶ νὰ τὰ πῶ ὄλα;

ΠΑΥΛΙΔΗΣ. Βεβαιότατα. Γιατί ὄχι;

ΤΣΙΓΓΑΝΑ. Νά τὰ πῶ ὄλα, ὄλα, σας τὰ μυστικὰ νὰ τὰ πῶ;

ΟΛΟΙ. Νά τὰ πεῖτε νὰ τὰ πεῖτε νὰ μὴν κρύ- ψετε τίποτα.

ΤΣΙΓΓΑΝΑ. (γελώντας): Ἀκοῦτε; Μὲ βέ- ζουνε νὰ τὰ πῶ ὄλα.

ΠΑΥΛΙΔΗΣ (πονηρὰ καὶ ἀνήσυχα): Δὲ φο- βοῦμαι, γιατί ἔσεῖς μᾶ; εἶπετε πῶ; εἶστε μιὰ καλόβολη μάντισσα.

(ἀκολουθεῖ)

Ο ΘΙΑΣΟΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Ὁ θίασος τῶν Νέων ἀποδείχθη τσαντάτα διὰ οἱ Ἀθηναῖοι δὲν εἶνε νευρικοί. Ἄς λένε διὰ τίλοιν οἱ εἶναι νὰ δείξουν τοὺς κενυάδες στὰ τραῦμα, τίς συγγές ἀντοκτονίες καὶ τοὺς τραλλοὺς φιλολογουήτας. Αὐτὰ εἶνε ἐλάχιστα ἐξαιρέσεις, σπάνια ἑξαιρέματα μερικῶν δυστυ- χῶν ποὺ χάνουν τὴν ὑπομονή τους. Τὸ διὰ θίασος τῶν νέων ἐξακολουθεῖ νὰ δίδῃ παραστά- σεις μαζί μὲ τὸν Καριγκιόζη στὸ ἴδιο θέατρο αὐτὸ ἀποδείχθη τὴν ἀνεξάντλητη ὑπομονή ποὺ ἔχει ὁ κάτοικος ἐτιότης τῆς ἀρχαιοτάτης πόλεως.

Ὁ Ἀθηναῖος εἶνε ὑπομονητικός, σὰν ζωτιό- βολο. Τὸν πακοῦν σὰν ἄδειο κουὶ σπύρων, τὸν κλωτσοῦν σὰν χασαπόσκυλο. τὸν σιβάζουν σὰν περιεχόμενον νευρετικὸ σιουπιδιῶν, τὸν ταῖζουν σὰν ζητιάνο, τὸν ποτίζουν σὰν ἄρρωστο νοσοιο- μείον, τὸν ἐρεθίζουν σὰν μαῖμου ζωολογικοῦ κήπου, τὸν γδέρονουν ζωντανὸν σὰν κουνάβι, δὲν τὸν ἀφίνουν νὰ κοιμηθῆι οὔτε ν' ἀλαφρωθῆι καὶ αὐτὸς τὰ ὑποφέρει ὄλα χωρὶς ἄγρα διαμαρ- τυρίας.

Τοῦ προσφύρον λοιπὸν καὶ τέχνη. Πληρώ- νει τὰ μιλλιὰ τῆς κεφαλῆς του γιὰ νὰ ἐξασφα- λίσαι σὶδ θέατρο μὴ καλὴ θῆσι, ἀτ' ὅπου νὰ μπορεῖ νὰ βλέπει τ' αὐτὰ τοῦ μπουστίνου του καὶ ν' ἀκούει τ' ἀστραπόβροντα τῶν τραῦμα καὶ τὰ σαλπίσματα τῶν αὐτοκτονητῶν ποὺ εἶναι σὰν κλάματα μικρῶν παιδιῶν. Καὶ παρτιολουθεῖ ἐκεῖ ἀσάλευτος σὰν βόιδι.

Καμμιά φορὰ τὸ πρῆγε, δηλαδὴ τὸ καθήκον τοῦ ξεχειλίζει καὶ τότε τρέχει καὶ τὸ σπάει στοὺς βράχους τῆς Ἀγορῆς. Αὐτὲς ὅμως οἱ περι- πτώσεις εἶναι σπάνιες. Καὶ δὲ θὰ συνέβαιναν καθόλου τέτοια, ἂν δὲν ἐπῆρχαν θέατρα. Γιατί ἡ παρακολούθησις ἐνὸς θεατρικοῦ ἔργου στήν

Ἀθήνα εἶναι ἐγγεῖρημα ποὺ μόνον εἰδικῶς ἐξε- λιγμένοι ἐγκέφαλοι μποροῦν νὰ κατορθώσουν. Εἶνε τὸ ἴδιο σὰν νὰ προσπαθεῖς νὰ παρακολου- θήσεις τὸ παίξιμο μιᾶς ὀρχήστρας, τῆς ὁποίας κάθε ὄργανο παίζει μ' ἄλλο κινεμάτι ἄλλον συγ- γραφέω. Ἐδῶ θέλει ἐγκέφαλον ταχυδακτυ- λουνοῦ.

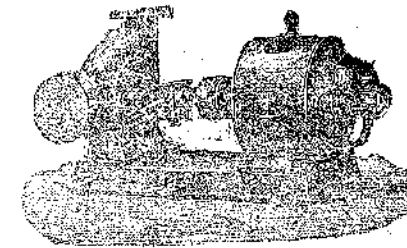
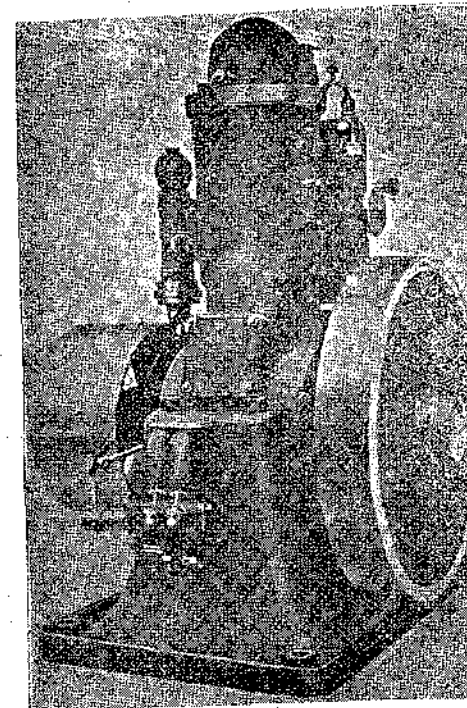
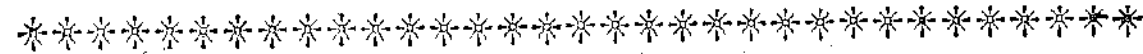
Τέτοιον ἐγκέφαλον πρέπει νὰ ἔχει ὁ Ἀθηναῖος. Μερικοὶ ποὺ ἔτυχε νᾶχουν ἀπλοϊκώτερον ἐγκέ- φαλο, καὶ πηγαίνουν στὸ θέατρο, ἀμέσως κατό- πιν πηγαίνουν καὶ αὐτοκτονοῦν. Γι' αὐτὸ οἱ αὐτοκτονίες στήν Ἀθήνα γίνονται μόνον κατὰ τὴ θεατρικὴ περίοδο, δηλαδὴ ἀπὸ Ἀπρίλιο ὡς Ὀκτώβριον μ' ἔντασι τὴν ἄνοιξι καὶ τὸ φθινό- πωρον ἀποβῶς διότι τὴν ἀνοιξὶ καὶ τὸ φθινό- πωρον ἐντείνονται καὶ αἱ θεατρικαὶ παραστάσεις.

Ἡ δοκιμασία ὅμως στήν ὅποιον τὸ θέατρο τῶν νέων ὑποβάλλη τοῦ θεατῆς του ὑπερβαί- νει κάθε ὄριον. Ἀπαιτεῖ τριπλοῦν προσιτί- θειν. Ὁ δυνάμενος νὰ παρακλινθῆσαι ἐν ἔρ- γον εἰς τὸ θέατρον αὐτὸ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους χωρὶς ν' αὐτοκτονῆσει κατόπιν εἶναι ὑπεράν- θρωπος, γαργαντοῦας, ἀνυπλήρωτος, ἐγκέφαλος οὐρανοξέστης. Γι' αὐτὸν διαφορτικὸς λογισμὸς φιλοσοφία τοῦ Κάντ, θεωρία τῆς σχετικότητος τετραγωνισμὸς τοῦ κύκλου, εἶναι πράγματα ἀπλὰ σὰν ἄλλες μικροῦ παιδιοῦ.

Αὐτὸς ὄχι μόνον μπορεῖ νὰ ἰδπαγορεύει σ' ἐπιτὰ συγχρόνως γραφεῖς ὄτις ὁ Κάισαρ ἀλλὰ νὰ ἀνιλάβει τὴν ὑψηροσίαν τοῦ τηλεφωνικοῦ κέν- τρου Ἀθηνῶν μόνος του, χωρὶς ὑπαλλήλους χωρὶς τηλεφωνήτριες.

Τὶ ἄλλο θέλετε μετὰ τ' ἀνωτέρω νὰ σᾶς ποῦ- με γιὰ τὸ θίασο τῶν νέων;

Φουκὸν ἦτο τὰ πάθονμε αὐτὸ πὺν ἐπάθαμε. Ζαλιστήκαμε δηλαδὴ ἀμέσως τόσο ποὺ ἐφύγαμε ἀπὸ καὶ ὄλα μεθυσμένοι. **ΒΟΥΚΕΦΑΛΟΣ**

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΜΗΧΑΝΩΝ
& ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ
ΟΔΟΣ ΚΛΕΙΣΘΕΝΟΥΣ 11**

Διαρκῆς παρακαταθήκη Ἡλεκτροκινητήρων καὶ Ἡλεκτροπαραγωγῶν μεγάλων καὶ μικρῶν ἀποδόσεων κτλ. κτλ.

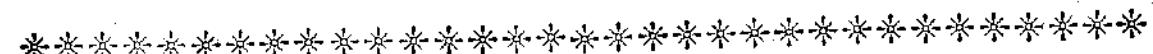
ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ

THE KΟΥΖΙΝΑΣ

ΕΧΕΙ Ο

Δ. ΔΟΥΖΙΝΑΣ

ΟΔΟΣ Ι. ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ 17

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ ΣΑΚΑΛΗ - ΜΠΑΚΑΚΟΥ

Ἡ πλουσιωτέρα συλλογή ἀπὸ
ΖΩΝΕΣ - ΚΟΡΣΕΔΕΣ
MAILLOTS

ἔτοιμα καὶ ἐπὶ παραγγελίᾳ, με
ἄριστα ὕλικά καὶ τελεία ἐφαρ-
μογή καὶ δι' ὅλα τὰ βαλάντια.

ZAMPIRONI Κῶνοι καιόμενοι
κατὰ τῶν κωνώ-
πων. Ἡ μόνη ἀποτελεσματικὴ
εἰδικότης. Ἐπιτυχία 60 ἐτῶν.

ZAMPIRINA Ἡ ἀποτελεσματι-
κωτέρα ἐντομο-
φθόρος κόνις. Καταστρέφει ἀ-
σφαλῶς κορέους, ψύλλους, μερμύγνια, κατσαρίδες κλπ.

ΒΑΦΗ VANBRY Τὰ γνωστὰ χρώματα εἰς πακέτα μετὰ τὰ ὅποια
βάφει κανεὶς μόνος του μετὰ οἰκονομία καὶ εὐκο-
λία καὶ οἰκονομία κάθε ὕφασμα, μεταξωτό, μάλλινο ἢ βαμβακερό.

AGRUMINA Κόνις ἐξαγομένη ἀπὸ τὸν χυμὸν τῶν λεμονίων,
τὸν ὁποῖον ἀντικαθιστᾷ μετὰ εὐκολίαν καὶ οἰκονο-
μίαν. Μία δοκιμὴ θὰ σᾶς πείσῃ.

ΕΚΧΕΙΛΙΣΜΑΤΑ ΔΙΛΙΚΕΡ ΕΙΣ ΚΟΝΙΝ διὰ νὰ κατασκευάζετε
μόνοι σας τὰ λικέρ σας
ὅπως τὰ γνήσια Εὐρωπαϊκὰ μετὰ μεγάλην οἰκονομίαν.

FERRO-CHINA-BERLERI Τὸ πασίγνωστον εἰς τὸν κόσμον ὄλον
τονωτικὸν λικέρ. Συνιστᾶται διεθνῶς
ὡς τὸ ἀποτελεσματικώτατον δι' ἀναιμικοὺς καὶ ἀσθενεῖς ὀργανι-
σμοὺς ἐν γένει. Δίδει δύναμιν—ὕγιαν—ζωήν.